

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 28 — Cor.
Pe jumătate an 14 — „
Pe 3 luni . . . 7 — „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și
străinătate :

Pe un an . . . 40 — franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 1/a.

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Lec-
deschisă costă șirul 20 c.

—
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Mai rău ca bosniacii

De Alexandru Hodoș

Chestiunea trialismului a ajuns și ea, dupăcum era de așteptat, în discuția delegațiilor, și anume în legătură cu aceea a administrației Bosniei și Herțegovinei. Prințul de Schwarzenberg a susținut ideea cu totul pe față, și și-a atras cu aceasta fulgerele mai ales ale presei maghiare și ale ziarelor maghiarofile din Austria.

Politica maghiară din Croația este întradevăr condamnată, — ea e care în definitiv poartă vina provocării și creșterii tendințelor trialiste, cari ar vrea, dupăcum se știe, să vadă reunite țările slave de sud ale monarhiei austro-ungare într'un regat, iar acest regat luându-și locul ca al treilea egal în organizația, până acuma numai dualistă, austro-ungară. Dar dacă politica maghiară e condamnată, nu putem spune, că tendințele trialiste ar putea fi totuși, justificate, — întru cât prin realizarea unei astfel de idei nu s'ar face decât să se înmulți cu unul numărul popoarelor privilegiate din Austro-Ungaria, celelalte continuând să fie ținute în situația de inferioritate de până astăzi. Iar o rezolvare dreaptă și rațională a chestiunii naționalităților în Austro-Ungaria n'ar putea s'o alea decât îmbrățișarea în mod egal și satisfacerea aspirațiilor de viață și libertate a tuturor popoarelor monarhiei, nu numai a celor privilegiate.

Fără a intra mai departe în cercetarea, în desbaterea ideii acesteia a trialismului, putem spune așadar, pe temeiul chiar și numai al acestor considerații, că ea nu

ne încântă, că suntem departe de a o privi, și noi, ca una ce ar putea însemna o în-sănătoșire a actualei organizații defectuoase a monarhiei.

Vina politicii maghiare în Croația au arătat-o și alți delegați, și nimeni, în delegația austriacă, nu s'a găsit ca să-i ia apărarea. Toți au condamnat-o, găsind-o, cel puțin, primejdioasă, — și nici chiar ministrul comun de finanțe, cavalerul de Bilinski, care a atins și el chestiunea trialismului în legătură cu aceea a administrării Bosniei și Herțegovinei, n'a spus cuvinte de apărare decât *in principiu* pentru dualism, dar nu și pentru felul în care maghiarii se comportă înăuntrul acestui dualism. — „E datorita ministrului, a zis cavalerul de Bilinski, să se pună din punctul de vedere al dualismului“... Trialismul, în tot cazul, n'ar fi mai bun.

Dar a mai spus ministrul de finanțe și altceva, a mai spus câteva lucruri cari nu mai puțin merită să fie relevate, ca unele ce așijderea se pot foarte bine și foarte nimerit referi în genere la stările din monarhia noastră. Și mai întâiu: — Năzuința de căpetenie a oficialității, în ce privește provinciile anexate, trebuie ca să le apropie de monarhie, ca populația lor să fie adusă încetul cu încetul în legătură intimă cu monarhia... „Și tocmai, și mai ales, având în vedere faptul că populația bosniacă face parte dintr'o rasă ce locuiește și în afară de teritoriul monarhiei, năzuința noastră trebuie să fie ca să facem această

populație atât de mulțămită și de fericită, încât să nu aibă nici un fel de dorințe în afară“...

Înțelepte cuvinte, — adâncă și dreaptă înțelegere a datoriei unui guvern al unui stat, în care diferite rase, diferite popoare, diferite naționalități, locuiesc alături. Și ele mai sună, în adevăr și ca o lecție și admoniare la adresa vecinului guvern maghiar, care despre orice altă năzuință dă dovadă, dar numai nu despre aceea de a asigura, de a îngădui măcar, mulțămirea și fericirea popoarelor pe care le tratează după sistemul *supremației* de rasă.

Fiindcă fusese vorba tocmai despre politica maghiară în Croația, cuvintele cavalerului de Bilinski ar putea să fie interpretate și ca o recunoaștere indirectă și din partea-i, că da și se ivește acolo năzuințe trialiste și chiar „dorințe în afară“, aceasta are să se dovedească în primul rând faptului, că nu numai orice puțință de fericire, dar cele mai elementare și mai firești mulțămiri chiar, se tăgăduiesc, se zmulg cu mână brutală dela poporul acesta, — ca de altfel, ba poate încă într'o măsură și mai mare, dela celelalte popoare nemaghiare din țară.

Nu pot avea dreptul să se plângă, aceea cari cu îndârjire își urmăresc opera de sugrumare a altora, dacă aceștia întorc ochii și se gândesc la puțința unei mântuirii, mai la urmă și „din afară“. Când treaba ajunge la chestia de existență, atunci nu mai este, nu mai poate fi nici o considerație, care să-l oprească pe cel amenințat, de a-și căuta scăparea unde și cum poate... Acestea sunt lucruri elementare, — și stăpânitorii noștri maghiari

Răsboiul și Italia

de Horia Petra-Petrescu

Trecând în Italia, săptămânile trecute, mă așteptam la scene dureroase. Imi ziceam astfel: „Italia poartă război în Tripolitania. Ai să vezi în Veneția, în Florența, în Roma, în Neapol, unde te vei întoarce, o lume agitată, setoasă după ultimele știri ale războiului. Nu va domni bucuria pe fețele italienilor. Ai să zărești multe mame cu ochii în lacrimi — fiii lor vor fi murit pe câmpul de luptă sau zac răniți în lazarete. La colțuri de stradă o să se adane mulțimea să citească știrile oficioase de pe câmpul de luptă, scrise în termeni lapidari. De multeori ai să simțești lipsa unei muzici sau unei reprezentații teatrale. — Cum să fie veselă Italia, când fiii ei sunt pe câmpul de luptă, înfruntând primejdii grozave?“

M-am înșelat în așteptările mele. Aproape nimic din ce speram să văd.

Dimpotrivă. În Veneția și Florența n'am observat de loc că se poartă război din partea Italiei. Nici o notă nu trada războiul. Cerul albastru ca mai înainte, lagunele tăcute și triste, *Adriatica* veselă, la *Lido*, *Alpii* și *Apeninii* cu creștetele acoperite de zăpadă, (doar roșata lor, în apus de noapte, de-ți amintea de sângele, care curge în deșerturi) în colo — oamenii veseli, comunicativi, ca și când n'ar lupta frați de ai lor pe coastele Africii, pentru patrie.

Mărturisind sincer, — am avut o desiluzie. *Altfel* imi închipuiam Italia pe timpul războiului.

Nuvelele și schițele de războiu ale lui *De Amicis* m-au învățat de pe acasă, din copilărie, să văd altfel izbucnind sângele italian.

Se prea poate că n-am dat de italieni veritabili *preca* mulți, plimbându-mă prin galeriile de tablouri, prin castele, prin biserici. Totuși — putea să se vadă o urmă a durerii sau a entuziasmului în fețele italienilor, pe cari i-am întâlnit.

Imi ziceam: „N-ai prilejul să-i vezi. Te plimbi cu grija de a vizita cât mai multe, prin palate și prin biserici, până când aici, în nemijlocita ta apropiere (poate la zece, la douăzeci de pași, în stradela aceea murdară și bătută de vreme, în etajul ultim, într'o mansardă) se sbuciumă ființe omenești de durerile unei pierderi ireparabile. Ochiul tău se desfată privind madonele pictate de celebritățile italiene, până când alți ochi se ridică muștrători spre cer, plângând și oglinzându-și o supremă dureroasă întrebare: „De ce mi l-ai luat, Doamne?“...“

În urma legăturilor de idei, mi-am amintit de timpul când s-a declarat războiul. A trecut de atunci peste o jumătate de an. Mă aflam la gura Dunării, la țarmulul Mării Negre, în *Sulina*. Atunci m-a atins neplăcut apatia *turcilor*. Trebuia să trec zilnic pe lângă ceainăriile lor din port și mă scotea din sărite liniștea, cu care-și sorbeau turcii ceaiul și cafelele negre, ca și când nu s'ar fi întâmplat nimica pe întreg rotogolul pământului. Erau atât de sâsișiți, de lipsiți de vlagă, încât imi venea să-i sgâlțai și să le strig: „S'a declarat război! Frații voștri iau arma în mână! Voi ce

ziceți la toate astea?!“ Ei? M-ar fi privit mirați și ar fi răs de naivitatea mea, căci fumul din narghilele lor imi dădea să înțeleg că se simțesc neșpus de bine în acel *dolce far niente* dobitocesc.

Acest *dolce far niente* nu doream să-l regăsesc în Italia. Ii știam pe italieni sgomotoși, expansivi. Imi aduceam aminte de reprezentațiile teatrale ale actorilor italieni, în Austria și Germania: *E. Novelli*, *E. Duse*, *Zecconi*, *Bonci*, *Caruso*, când fremăta sala de aplauzele italienilor, cari erau de față în număr mare. Mă gândeam la tumultul de stradă din Viena a studenției italiene, când manifesta pentru înființarea în Austria a unei universități italiene.

Un medic român dr. *Pompiliu Robescu*, mi-a explicat în Roma starea actuală din Italia. Războiul se poartă de peste o jumătate de an, lupte decisive nu se prea dau, iar censura nu lasă prea multe știri să străbată în publicitate. Lunile trecute au fost demonstrații sgomotoase pentru război. Primirea din Roma făcută gazetarului francez, rănit în Tripolitania, fiindcă a descris fidel impresiile de pe câmpul de luptă, a fost grandioasă.

Un rege nu se primește mai bine. Publicul a început să fie mai apatic față de război, dar este numai la aparență astfel, fiindcă firea de om al sudului nu și-o va renega italianul niciodată.

Intr'o seară, plimbându-mă pe una din străzile principale ale Romei, pe *Via Nazionale*, am auzit o muzică militară. Se sărbătorea victoria anunțată de edițiile de seară ale ziarelor. Lumea furnica în toate părțile, trăsurile mergeau la pas,

poate singuri în toată lumea — au mai rămas să nu voiască să le priceapă.

Acuma, mai vedeți, ce mai spune cavalerul de Bilinski despre populația provinciilor adnexate, care e vorba să fie ferită de orice ispită triaștă, sau la fel: „Această populație trebuie considerată și ea ca un element de rang egal cu populația întregii Austriei sau Ungarii... Trebuie să-i dăm administrație și justiție în limba ei, — și vom căuta să-i educăm funcționari naționali, pentru împlinirea chiar a slujbelor celor mai înalte. Și până atunci funcționarii vor trebui să cunoască limba provinciilor, sau să se oblige a o învăța în cel mai scurt timp posibil,” — etc.

Numai atâta nizuință chiar, și să o comparăm cu acea pe care stăpânirea maghiară o arată aci față de noi... Și populația Bosnici și Herțegovinei face parte din monarhie abia de câteva decenii, — pe când noi am fost aci dela întemeierea ei, și mult mai dinainte...

Amărăciune și revoltă, — iată tot ce poate trezi în sufletele noastre, ori ce comparație macar cu popoare ce se cred încă apăsate, — dar cari față de noi se pot chema încă libere și ferice.

INTERNE

Trădarea unui învățător sârb. Ceea ce va scrie odată Istoria de „făcături de omie a celui mai sărbătos scriitor în țara noastră și a celor mai nebune concepții asupra modului în care statul poliglot, nu va putea să găsească de exemplu de trădare de patrie, cât în vorbătoarea conștiința pe hârtie și în vorbătoarea înfățișării modulat pe buze întrebarea: „Când și unde s-a putut întâmpla? În vechiul și în noul nostru stat? În țara noastră sau în străinătate? În vechiul și în noul nostru stat? În Bacovia, din vovodina de atunci sau în sârbita, din Bacău, a avut loc întâmplarea, și să ducă elevii la o conștiință în țara noastră, unde se predă o parte cu interes din istoria poporului sârb. Organul conducător al „școlii”, inspectorul din Szabacka a pornit imediat cercetare disciplinară în contra învățătorului, aducând ca motiv agravant încă și împrejurarea, că acesta până acum nici odată nu și-a dus bătaie la școala ungurească ori la altă instituție ungurească de acest soi. Aparatul de înfrângere și democratizare s'a

pus în mișcare furia împotriva bietului învățător, și cine știe când și unde i-se va termina calvarul...

*

Ajutor — hamesiților. *În vorba de preambulii Ciangăi. Sunt aduși aici la noi de către patrioți, sunt favorizați întru toate și, dacă cu toate aceste mor de foame, se cere nou ajutor de stat pe seama lor!*

Deputatul Barsay Andor a însemnat în registrul de interpelații a camerei o interpelație de urgență în chestia Ciangăilor din Cristurul de pe Cerna, din comitatul Hunedoarei.

Barsay va arăta, că Ciangăii din Cristur au ajuns în mizerie și va solicita guvernul să le dea ajutor. Se înțelege, că Barsay, după cum scriu ziarele ungurești, va îmbrăca aceasta pretenție în haină patriotică, accentuând „marea importanță națională a acțiunii de colonizare de Ciangăi în comitatul Hunedoarei.”

Așa e la noi. Toți hamesiții din aceasta patrie, cari sunt de vița lui Arpád, cer ajutor dela stat, pe motive patriotice!

O țară de haram ca a noastră și paraziți mai pogari ca la noi, nu găsești pe întreg rotogolul pământului! „G. Tr.”

*

Statistica și sufragiul universal.

Luni dearândul, ori de câteori era întrebat asupra soartei votului universal, acelaș răspuns îl dădea totdeauna fostul ministru al internelor și în acelaș timp șeful cabinetului, contele Khuen Hédervary: „Îndată ce se vor termina lucrările asupra datelor statistice, va veni și rândul reformei electorale, care numai pe baza acelor date se poate face”. Iar astăzi, după un an și jumătate aproape, iasă la iveală că în modul acesta, așteptând adevărat rezultatul statisticii, Khuen ne putea amâna cu reforma electorală, „proiectată pe baza datelor statistice mai noi” — *ad calendas graecas*, ori cel puțin până la proximalul recensământ din anul Domnului 1920. S'a descoperit zilele trecute în ministerul de interne că nici cele mai însemnate date pentru reforma electorală nu sunt luate în tabelele statistice. Așa, nu aflăm din acestea nici măcar aceea, că pe baza legii electorale existente are cutare cetățean drept de vot ori ba, o neglijență, care de altfel deloc nu ne miră, dată fiind „conștiințiozitatea” autorităților noastre din țară. În altă parte e a se căuta nedumerirea noastră. Un an și

mai bine a amăgit Khuen țara cu asigurarea că îndată ce se vor termina lucrările statistice, va prezenta proiectul de reformă electorală. Cea mai bună dovadă ni-s'a dat cu ocaziunea aceasta de nesinceritatea lui Khuen. Și având în vedere legăturile lui intime cu Tisza și cu ceilalți bărbați politici reacționari ai țării, cu tot dreptul presupunem, că intenționat au aranjat oligarhii noștri lucrurile în așa fel, lăsând să se strecoare cele mai condamnabile lacune la datele statistice, ca milioanele cari cer cu insistență introducerea votului universal să poată fi mereu orbite cu câte ceva. Trăim doar în țara celor mai patentati comediantii politici, cari mai bine de jumătate de veac își joacă jocul deșantat, când luând masca patriotului împintinat când a democratului ce strigă și se sbuciumă pentru binele celor mici și obidiți, — totdeauna spre ruina poporului și slăbirea țării înlăuntru și în afară...

*

Un ziarist expulsat din Croația și o demințire oficioasă. Colaboratorul și corespondentul din Croația al ziarului „Neues Tagblatt”, cunoscut pentru sentimentele sale croatofile, Francisc Bergstein, a fost expulsat de pe teritoriul Croației și escortat de jandarmi la hotarul Austriei. Faptul expulsării în sine dar poate mai mult modul barbar cum a fost scos din țară, a produs cel mai viu resentiment în lumea civilizată. Protestele ce s-au ridicat de pretutindeni sunt o dovadă mai mult că lumea civilă condamnă unanim absolutismul din Croația. Firește, că cercurile oficioase din Budapesta s'au și grăbit să desmintă, spunând, că Bergstein a trebuit să fie expulsat, pentru că întreținea legături intime cu „agitatorii” din Croația și în sus ațâța poporul credul la revoltă.

Mai spune desmintirea oficioasă, că nu l-au escortat în lanțuri, ci l-au lăsat să se miște liber, ca pe oricare deținut politic. Vezi Doamne, asta ce scuză pentru ochii străinilor, cari o să considere deacum Ungaria ca un stat cu adevărat civilizat, unde „agitatorii”, deși sub escortă, se pot mișca liber. Nu-i pune nimeni în lanțuri ca pe criminalii de rând. Noi, cari de atâtea ori avem parte de escortă jandarmerească, în deosebi cu ocaziunea algerilor, am ști spune mai bine ce însemnează tratamentul jandarmului ungar și a celorlalte organe vigilente ale statului atunci când e vorba de „agitatori fără suflet”.

edițiile de jurnale se vând cu douăzeci de bani, din partea micilor strengări, cari stăgan de-și lăsa auzul.

Încolo nici în Roma n'am observat o schimbare oarecare din cauza războiului.

*

Numai în Neapol și în Ancona. Despre aceste două momente vreau să scriu.

Din Neapol a plecat un transport de ostași spre Tripolitania pe când mă aflam la reprezentarea teatrală din *S. Carlo*. Mi-au relatat faptul cățiva tovarăși de drum, cari nu veniseră la teatru. Aceștia au văzut plecarea. Dureroasă. Mamele și frații și tații și surorile petreceau la vapor pe cel sortit să plece. Vaer și lacrimi din belșug... Noi priveam într'acelaș timp balerinele din teatrul arhiplin, cum esecută câte o *piruetă* măiastră! Mă muștra conștiința, că n'am alergat să văd durerea omenească, ca să știu ce va să zică să pleci poate pentru vecii-veacilor dela câminul tău și să-ți îndeplinești datoria față de patrie... Dar n'am aflat de mai înainte plecarea soldaților pe câmpul de luptă.

Un alt medic, acesta trimis din partea statului român să facă studii în spitalele italiene, o rudenie a filozofului Conta, căpitanul *dr. N. Conta*, mi-a spus: „Spitalele din Neapol sunt pline de răniți. Zilnic sosese transporte noi.”

Am simțit cum mă străbate un fior din creștet până în tălpi. Mi făceam mie imputări că mă

lăsar de amănățul acesta. Voiam să știu ceva despre război — ei, iată o veste, pe care o pot duce acasă: până când noi ne desfătam, plimbându-ne prin parcuri înflorite, sub curmal, sub palmieri, ascultând muzici, pierzându-ne privirile spre Capri, spre capul Misenum, spre Vesuv, spre Sorrento, până când beam vinul de Phalern, cântat de poezii latini, și ne desfătam cu cântece vesele studentești — până atunci, în acelaș oraș, câteva sute de metri de noi, își rodeau unghiile de durere oameni ca noi, tineri italieni și dușmanii lor temporari, tineri turci; până atunci mureau cu zecile, cu sufele, cu lăunarea în mână, eroi, cari și-au sacrificat viața lor pentru — *binele patriei*. Nu întreb: a fost început războiul acesta pe dreptul sau pe nedreptul — e vorba: s'a dat loznica din partea regelui, din partea sfetnicilor săi: „*Inainte!* Pentru onoarea și viitorul patriei!” Și cei huni au urmat chemării, implăntând stindardul țării lor iubite pe parapete dușmane, pentru ca urmașii italieni să o ducă mai bine.

Războiul, cum se poartă de cele mai multe ori, este o cruzime disgustătoare. Ne-ar trebui un *Voltuire* modern, care să ne sbuciuască hipocrizia și fanatismul orb, de care ne lăsăm conduși. Îți pleci genunchii însă în fața luptătorului, care își părăsește câminul, fiindcă l-a chemat „patria” și te simțești mândru că se găsec și în ziua de astăzi oameni, cari își dau viața pentru un ideal.

Ideal? În ziua de astăzi? În timpul nostru, când „*blazarca*” stă bine unui spirit „superior”, (cel puțin așa se zice!) când a fi lipsit de idea-

luri” este o țintă supremă, un Eldorado al „*școlilor*!”

Trec mulți și se 'nfoară de emoție când mă văd că *Silvio Pellico* a stat întemnițat, înainte de a fi dus la *Spielbergul* din *Brünn*, în cutare odăiță din „Palatul dogilor” din Veneția sau că *Ugo Foscolo* ca tânăr de vre-o 22 de ani, de durere că Veneția s'a vândut Austriei, a scris, plecând din Veneția „*Ultimele scrisori ale lui Iacopo Ortis*”, în cari se deplânge patria?!

*

Ceeace m'a mișcat până la lacrimi, ceea ce m'a făcut să trăiesc o mică părticică a războiului a fost însă o altă scenă neuitată. Am văzut-o în Ancona.

Plecăm spre casă. Pornind din Neapol cu poposit pentru scurtă vreme în Roma și am luat mai apoi în puterea nopții, spre Ancona. O noapte neplăcută, petrecută cu capul între ferestre care cădea mereu și ușa vagonului — abea cătră dimineată am putut ațipi puțin.

Când era să ne apropiem de gara din Ancona, am auzit muzica militară. Un marș războinic. Buimac încă de somn am scos capul afară, pe ferăstră. Tipete și fluturări de batiste. Zeci și sute de „*bersaglieri*” italieni plecau. Unde? Răspunsul citeai de pe fețele lor. Ferestrele vagoanelor de trenurile speciale erau pline de soldați. Fiecare voia să mai vadă odată pe cineva. Cățiva mâncau portocale și rideau — dar risul lor era par'că umărit de un rinjet al morții. Mi-se părea numai mie astfel?

Înțelesul unor declarații

Au făcut o impresie foarte bună în România, cuvintele pe cari le-a rostit noul ministru de externe al Austro-Ungariei, contele Berchtold, în delegațiunile, cu privire la raporturile dintre monarhia noastră și regatul vecin. Presa din țară a notat cu satisfacție faptul că, de unde până acuma ministrii de externe ai Austro-Ungariei aveau obiceiul a rosti cuvinte oarecum de cenzurare — jignitoare chiar când constituiau așa numite „certificate de bună purtare” — la adresa regatului dunărean și a țărilor balcanice, — de astă dată s'a părâsit acel ton și s'a vorbit, în special despre România, ca despre un stat aliat al monarhiei într-o năzuințe comune, într'un ton, deci, cu totul compatibil cu demnitatea și însemnătatea reală a tînărului dar vigurosului regat ce îmbrățișează cu teritorial ei Transilvania noastră.

Să reamintim și aci cuvintele textuale din expozeul contelui Berchtold, pentruca să se înțeleagă mai bine comentariile ce se impun asupra lor.

„Avem — a zis ministrul nostru de externe — un colaborator credincios, într-o acțiune diplomatică pentru menținerea păcii în orientul apropiat, în România, al cărei august suveran este unit cu monarhul nostru printr'o prietenie de ani îndelungați și prin urmărirea energică a unor intențiuni politice analoge. *Ne vom da toată silința ca să favorizăm și să întărim după putință raporturile noastre cordiale cu acest stat vecin al nostru.*”

Recunoașterea influenței pe care augustul suveran al României a exercitat-o și o exercită în senzul menținerii și întăririi legăturilor de bună înțelegere dintre acel stat și monarhia noastră, este foarte justă și cu totul conformă stării de fapt a lucrurilor. Dar nu trebuie să se uite — contele Berchtold firește nu putea să între și în alte desvoltări, — că nu numai regele Carol a preconizat și determinat o asemenea orientare a politicii României, ci că ea a avut asentimentul convins și hotărât al tuturor oamenilor politici, cari s'au perândat la cârma țării, dela marele Ion Brătianu, sub guvernul căruia, după războiul

din 1877—78, sau poate mai exact ca dată, după congresul din Berlin, s'a dat o formă pronunțată acelei orientări, dela care regatul vecin nu s'a mai abătut nici cătuși de puțin de atunci încolo.

Nu s'a abătut politica României dela acea orientare, este adevărat. Dar trebuie întotdeauna să luăm în socotință toate adevărurile, cari vin să contureze și să coloreze și amănuntele unei situațiuni după ce i-au stabilit temelile, pentrucă numai atunci vom putea să-i judecăm toată consistența, și orice desvoltare posibilă a ei în viitor.

Unul din aceste adevăruri, care nu numai că nu trebuie pierdut din vedere, dar mai ales ar trebui să fie pururi prezent în ochii conducătorilor înțelepți ai politicii din afară a monarhiei noastre, este că, în definitiv și în realitate, alipirea României de Austro-Ungaria este, dacă nu exclusiv, dar mult mai mult, o alipire de rațiune decât de simpatie, — iar stabilirea și cunoașterea unui asemenea adevăr își au importanța lor pentru faptul că, în orice alianță în care vorbește numai rațiunea rece, este în totdeauna un element, un sămbure, ce mult mai de grabă și mai ușor ar putea să provoace o desfacere, o *volte-face*, decât dacă ea ar avea și suportul cald al unei reale trageri de inimă spre aliatul, nu numai de azi de ieri, dar de totdeauna.

Ei bine, o asemenea trageri de inimă România, opinia ei publică, nu poate s'o aibă față de oficialitatea austro-ungară. Înzadar ne-am ascunde, înzadar și-ar ascunde oricine acest adevăr, căci el este prea evident și *prea întemeiat*, decât ca să poată fi pierdut din vedere, și ca un asemenea lucru să fie prudent și cuminte.

Este prea întemeiat sentimentul de strângere de inimă cu care, totuși, privește opinia publică din România alipirea oficială a țării la politica — oricât ea ar fi o politică de pace, — a Austro-Ungariei. Și aceasta, înțelege oricine, pentrucă în afară de o politică de pace, băntuie, mai ales în jumătatea răsăriteană a monarhiei

noastre, o altă politică, ce numai de pace nu este, ci dimpotrivă o politică de nedreptate, de prigoană, de sugrumare, — iar nedreptatea și prigoana privesc, sugrumarea amenință și patru milioane de suflete răsărite din aceeași trupină etnică întocmai, ca și populația de baștină a regatului român.

Am subliniat mai sus, din cuvintele rostite de contele Berchtold, pe acelea cari vorbesc despre dorința îndrumătorilor politicii externe a monarhiei noastre, de a favoriza și a întări raporturile ei cu statul vecin al României... Ei bine, acest lucru nu va fi cu putință decât într'un singur fel: Ca să înceteze sistemul de opresiune sub cari gem patru milioane de români în Ungaria! — Așa, și numai așa.

Cuvintele ministrului nostru de externe nu se pot tălmăci decât astfel: *Silința* de a favoriza și a întări raporturile de bună vecinătate, prietenie, strânsă alianță chiar, cu România, nu poate începe decât dela abolirea tiraniei din Ungaria, dela ridicarea jugului umilitor și ucigaș de-asupra gâtului popoarelor nemaghiare, cari de atâta vreme gem și tângesc sub dânsul.

Ori vor avea acest înțeles cuvintele primului consilier al Majestății Sale împăratului și regelui nostru, — ori nu vor însemna nimica, — nimic alta decât vorbe... Iar cu vorbe numai, niciodată nu s'a făcut o politică reală, solidă și rodnică.

Glasul neamului

Articol delu biroul de presă al meetingului dela Alba-Iulia.

Fruntașii mireni ai bisericii gr-cat române au convocat pe 29 mai n. a. c. un mare meeting național la Alba-Iulia, vechiul Apulum, pentruca să ier poziție față de atentatul temerar îndreptat contra provinciei bisericesti de Alba-Iulia și Fogăraș, care, prin înființarea unei episcopii gr. cat. maghiare, tinde la dismembrarea și slăbirea neamului românesc din Transilvania și Ungaria.

Prezum în vremuri de grea încercare, când se purta sabia roșie din sat în sat, din oraș în oraș, spre a face pe cetățeni atenți la primejdia ce amenința țara, vestea pericolului comun străbătea cu înalta fulgerului în toate catunele și colțurile țării, întocmai așa acest strigăt de alarmă, glas de Lucium al frunțășilor noștri mireni a străbătut în toate colțurile locuite de români, răscolind inimile și cutremurând pe toți fiii credincioși ai bisericii și neamului. Glasul lor de arhanghel trebuie să învie chiar și sufletele celor morți pentru neam și țară. Nu s'a mai auzit, cari românii numai au auzit, în toată țara, răcoala față de orașul maghiar... Aici aci se tratăază de cel mai mare interes național! E vorba de limba noastră românească, de existența noastră națională. Și dacă și ființa necuvântătoare cea mai amărâtă, sare ca mușcata de șarpe, când cineva cearcă să-i curme viața în chip violent, să nu sară un individ, un popor, când vede că se orientază la viața sa, la sufletul său, la căperea lui și sale? Prezum așadar în vremuri grele, la glasul de chemare se strângău gloatele înarmate și ațergău să apere țara contra inamicului cu arma în mână. întocmai așa și noi românii cu mic cu mare să ațergăm în arma noastră la Alba-Iulia, pentruca să armăm bătăliea ale adevărului să parim locitura de moarte ce ni-o pregătește dușmanul hain.

Pe peronul gării — era des de dimineată — rudeniile celor ce plecau. Fel de fel de oameni, și bine și rău îmbrăcați. Erau chiuțe, de par'că le-ai fi luat din mahalalele Bucureștilor, erau doamne din societatea mai bună, erau meseriași, erau generali de pe la regimente, cari rămăneau acasă. Batiște de use la ochi. Imbrățișări. Risetă stângace, cari voiau să spună: „La ce atâta frică? Nu ni-se va întâmpla nimic! Nu toți câți pleacă în război au să moară!... Câte unii își trânteau șapcile, voind să fie veseli. Vre-o câțiva au bătuț cam mulțitor. Se vedea prea bine — le sticleau ochii, glusurile le erau răgușite. Pentru întâia dată nu-mi era greață de oameni, cari au beut. Argumentele, cari mi-le aduceam, apărându-i, îmi păreau clocvente: voiau să uite, bietii, o ființă iubită; cereau ajutor dela puterea băuturii — legau alianță temporală cu ea.

Cineva, de lângă mine, îmi spunea:

— „Uite cum îi duce! Ca la abator!”

Muzica de *bersaglieri* cânta acum o arie duioasă. Un cântec de adio: rămâneți cu bine toți, — rămâi cu bine, măicuță dragă — e ora despărțirii — prinde curaj — fii inimos — și tu, taică — lasă, avem să ne mai vedem pe lume — Dumnezeu este bun și mare — și tu, copilăș iubit — lasă să te strâng încă odată în brațe —

așa, adio — a sunat ceasul plecării — tu, nevasta mea, tu, sprijinul casei mele, tu, lumina ochilor mei, tu, inima mea... (Hohote de plâns, futurări de batiștă, guri, cari se silesc să nu strige cu toată puterea: Mi-l iau! Mi-l iau!)

Saluturi militărești, steaguri albeate în suna de respect pentru cei ce pleacă pe câmpul de luptă, ghirlande de flori și verdeață pe locomotive și pe ferestrele vagoanelor, șuerat de locomotive dureros, strident, — *bersaglieri* din capela militară, cu pencele negre de pe pălărie date pe umăr, cântă înainte: rămâneți cu bine toți, toți — poate pentru totdeauna. *Urăaa, urăaa!*

Înla gării e plină de lume. Cu mare greu ne facem loc prin mulțime. Îmi astup urechile, să nu mai aud tipetele, îmi închid ochii, să nu mă văd fetele celor ce pleacă și a celor ce rămân.

Bersaglieri intonează un marș triumfal. Trenurile se pun în mișcare, în mijlocul aplauzelor generale. Oamenii plâng și rād. (Cât e de aproape plânsul de răs!...)

Vaporul nostru așteaptă plecarea spre Fiume...

Nu, n'am să uit niciodată scena din Ancona...

Să vie ziua aceasta, o zi istorică, o manifestare spontană a energiilor de o putere ne bănuită, ascunse în adâncurile sufletului acestui popor românesc. Să fie — în aceste vremuri grele — ca și o stâncă de care să se frângă neputincioase valurile furiei dușmane. Să fie piatra de unghi a cetății nebiruite a românismului, ce voim să clădim, ca pe viitor să nici nu gândescă nimenea să se mai poată furișa în cetățuia neamului pe căi clandestine și perfide. Originea comună, limba comună, instituțiile ce le avem comune, obiceiurile etc. aceste elemente esențiale ale unei națiuni, trebuie să ne apropie umăr la umăr, să ne lege în strânsă frățietate, să ne unească pe toți în cuget și simțiri, ca să se cutremure cei ce au crescut, că ne vor putea cumva birui, furișându-se în sanctuarul neamului, în biserică, să ne răpească de acolo ce avem mai scump: limba.

Cauza la Roma nu e decisă! Biruința ce-o trambitează cu nerușinare foile jidovoști din capitală, e anume pusă la cale să ne descurajeze și să ne facă să depunem armele. Din acest motiv, nu-i este iertat nimănui să piardă nădejdea, cu atât mai puțin să rămână acasă nepăsător. Manifestarea grandioasă dela Alba-Iulia va fi o dovadă zdrobitoare pentru Roma, că acea episcopie urmărește numai interese meschine politice, și nici decum religioase, și ea, nu ne îndoim, fără amânare ne va da nouă drept, garantând din nou drepturile istorice confirmate și întărite prin atâtea bule papale. Știm pozitiv, că cercurile conducătoare ale țării au prezentat proiectul înființării episcopii în o lumină de tot nevinovată, în lumina intereselor superioare religioase; știm iarăși, că pe credincioșii parohilor, cari ar fi să se rupă din corpul provinciei, i-au prezentat ca pe niște maghiari neași romanizați.

Iată dară prilejul binevenit, să dăm de gol, un popor întreg: aceste scornituri și să jucem ca soarele dreptății și adămurii eternă să împrăștie negura minciunii infame. Nu este iertat să tolerăm, ca biserică română greco-catolică, care a dat în decursul istoriei atâtea probe că luptă în primul rând pentru limbă și neam, să sufere această lovitură grea. Ce fi suntem, dacă nu vrem să știm de durerea unei mame, care ne-a crescut, ne-a ocrotit, căreia noi îi datorim totul? Nu ne-ar apăsa mai apoi conștiința datoriei neimplinite? Nu ne-ar învinui generațiile viitoare de un păcat neiertat, care ca un blăstăm ar apăsa pururea umerii noștri? Neamul, care nu se interesează nici chiar de interesele sale cele mai vitale, nu e vrednic să trăiască. Trebuie să dispară din șirul celor vii!

Nu ne îndoim, că adunarea proiectată va fi epocală în analele istoriei biserice greco-catolice române. *Salus reipublicae suprema lex esto!*

EXTERNE

Revoluția generală în Maroco. Din Centa se anunță, că în Maroco în orice moment se așteaptă izbucnirea răscoalei generale a arabilor contra francezilor. Toate trupele franceze peste râul Zaba sunt ocupate de trupele arabilor de mâna francezilor.

O telegramă din Paris aduce știrea, că generalul Liautoy, noul rezident pentru Maroco și Deschannell directorul de secțiune în ministerul de finanțe s'au dus la Marseille, de unde au plecat în grabă cu un vapor spre Maroco.

Adnexarea guvernamentului Chelm. În Duma rusească se debate pe lângă interesul cel

mai mare a deputaților proiectul cu privire la adnexarea guvernamentului Chelm. Proiectul se află în a treia citire și vorbește aproape numai deputații poloni. Mare interes desvâștă paragraful al 10-lea din proiect, primit în citirea a doua și acum modificat la propunerea octoristului Antonov și textul lui s'a stabilit cu 140 voturi pro și 87 contra următor: Guvernamentul Chelm se scoate din sfera de activitate a guvernului din Varșovia și este pus direct sub ministrul de interne.

*

Ferbere în Albania. Din Salonic vine vestea, că între albanezii din Djakova, Priștina, Ipec, Vucitru și Malissia e o ferbere îngrijorătoare. Ei au luat o atitudine contrară ordinațiilor guvernului turcesc cu privire la lucrările publice și zidirea de școli, pentru că se crede, că măsurile luate de guvern, vor fi executate în mod lănced și vor fi întrelăsate mai târziu. Miliția stă gata în toate părțile. Atitudinea albanezilor a făcut o impresie nefavorabilă.

Cunoscutul revoluționar bulgar Matow a încercat să treacă travestit prin Serbia în Macedonia, în Ziberve a fost însă prins.

În Ipec și Djakova au fost tulburări.

Asupra Ipecului s'a declarat starea de asediu și mutesarifal a cerut urgent trupe de ajutor. În Priștina s'au închis bazarurile din cauza așterilor.

*

Asquith despre flota engleză. În Weymouth s'a ținut manevrele flotei engleze și regele Angliei a ținut inspecție asupra flotei sale. La banchetul de alături, joi, a bancherilor englezi din Londra, prim-ministrul Asquith s'a exprimat în modul următor despre manevrarea flotei:

Am fost martorul ocular al unui eveniment care poate nu are păreche în istoria lumii. Întregă puterea armată engleză s'a adunat înaintea regelui Angliei. Când am înconjurat aceste perfecțiuni grandioase ale tehnicii moderne, nu mi-am putut suprima gândul, că oare nu va sosi timpul acela — poate îl voi ajunge chiar și eu sau membrii mai tineri din acest cerc — când lumea va scăpa de sub presiunea grea, care împiedecă tendințele cele mai nobile ale omenimei și sumele uriașe cheltuite pe aceste vor putea fi întrebuințate spre scopuri cu mult mai folositoare și fructificatoare. Flota engleză este numai o armă de apărare și nu agresivă și aceasta nu o știm numai noi ci întregă lumea. Dar cu considerare la interesele mari, cari se tot sporesc, și cu a căror apărare suntem încredințați, până când lumea va rămânea pe punctul de vedere de azi, nu putem să neglijăm aceste mijloace necesare pentru apărarea intereselor contra tuturor atacurilor. Supremația noastră pe mare și menținerea supremației noastre de neînviș este condițiunea fundamentală nu numai a integrității imperiului britanic ci a existenței noastre ca popor englez.

*

Reforma electorală în Italia. În camera italiană se debate proiectul reformei electorale, despre care am amintit într'un număr de mai înainte al ziarului nostru.

Prim-ministrul Giolotti răspunzând la mai mulți vorbitori, a declarat în ședința de joi, că proiectul află aprobare în cercurile cele mai extinse și faptul acesta e dovadă, că poporul italian este matur pentru acest proiect. Cu privire la idea conducătoare a proiectului spune, că nu se poate nega dreptul de vot acelor muncitori, cari chiar în timpul prezent dau exemplul cel mai strălucitor al iubirii de patrie. Urcarea numărului alegătorilor dela 3 milioane la 8 milioane e un pas însemnat. Cu privire la dreptul de vot al femeilor e de părere, ca mai întâi să se reformeze legile civile în privința aceasta.

Nu-i contrar în anumite cazuri acordării dreptului de vot femeilor în administrație, dar ține de prea timpurie acordarea dreptului de vot femeilor la alegerile parlamentare în număr de 6 milioane într'un moment când bărbaților li-se acordă urcarea numărului alegătorilor cu 5 milioane. După ce din numărul alegătorilor 58 parte vor fi muncitori, parlamentul va avea gradat datorința să se ocupe de interesele muncitorimei. Va trebui să deie mai multă atenție intereselor morale și economice, de creștere și învățământ ale proletarilor. Prim-ministrul — mai departe — a spus, că, dacă partidul liberal e la culmea chemării sale, nu trebuie să aibe nici o teamă de această reformă. În caz contrar trebuie să cedeze terenul dușmanului și aceasta ar fi numai greșala proprie. Apoi își exprimă speranța, că pășirea în

vieșă politică a partidului clerical va avea un efect bun. Deoparte va dispărea pericolul reacțiunii de altă parte toate fracțiunile marelui partid liberal se va uni. Nu se teme de o biruință a clericilor și nici de a socialistilor, mai cu seamă, că acești din urmă, după cum s'a dovedit în timpul mai recent, îndată ce iau o atitudine contrară simțimentelor și intereselor patriotice, își pierd toată autoritatea și puterea. Italia la tot cazul poate privi în un viitor strălucit, căci a dat două culturi popoarelor, în existența sa națională de 50 de ani și-a întărit unitatea și a făcut un progres, încă a deșteptat admirația meritată a întregii lumi civilizate.

Între vii aprobări și aclamațiuni și-a sfârșit vorbirea prim-ministrului Italiei. Toți deputații au grăbit să-l salute pentru vorbirea patriotică.

Cu această desbatere generală a fost încheiată.

Scrisoare din Roma

Iarăși cazul Tacit. — Ocuparea insulei Rodi. — D'Annunzio și Mascagni colaborează la nouă operă.

Sunt aproape două luni decând d. Tacit a fost reținut de poliția italiană, sub bănuiala că ar fi amestecat în printr'un complot urzit de junii-turci contra regelui Italiei și numai acum autoritățile italiene au găsit de cuviință să ia în cercetare cazul fostului inspector al școalelor române din Macedonia. Zilele acestea au fost chemați la curtea de apel din Roma să depună în chestia Tacit măturie avocatul Poà, profesorul Baldaci și alți italieni, cari l-au cunoscut, precum și câțiva români din colonia de aci și suntem siguri că din depozițiile lor nu poate reuși nimic în sarcina d-lui Tacit, care trebuie să fi căzut victima vr' unui răuvoitor din Macedonia.

De altfel, dintr'o telegramă adresată de doi macedoneni ziarului „Tribuna” s'a și văzut că de mulți dușmani are Tacit printre ai săi. E de prisos să mai spunem ce rea impresie a făcut gestul puțin cavaleresc al macedonenilor de mai sus, cari renegau completamente pe d. Tacit. Dar dacă fruntașul român din Macedonia numără mulți dușmani, se bucură însă și de nenumărate simpatii, dovadă petițiile trimise ministrului Italiei la București și regelui Emmanuel III la Roma și semnate de câțiva mai de seamă frați macedoneni din țară, prin cari se cere de urgență liberarea și reabilitarea lui Tacit.

Se pare chiar că instrucția s'a ordonat să se facă acum, numai în urma petițiilor primite dela Macedoneni. E revoltator însă faptul că d. Tacit a fost definit atâtea vreme fără să se fi avut dovada vinovăției sale! Numai pentru cuvântul că este supus turc nu era drept să i-se răpească libertatea și să fie lăsat aproape două luni de zile fără să i se ia în cercetare cazul!

*

Italianii sunt încântați că războiul italo-turc s'a transportat în Europa și găsesc că foarte rău au făcut conducătorii războiului de nu au procedat dintr'un început așa. Ziarele naționaliste publice articole entuziaste cu ocazia ocupării insulei Rodi și povestesc cu de-amăruntul cum s'a întâmplat debarcarea trupelor, care s'a făcut în mai puțin de 3 ore. La orele șase dimineața, pe un timp splendid nămile italiene s'au apropiat de coasta insulei și soldații au început să se coboare pe uscat în cea mai mare liniște. Primele trupe cari descind la Rodi sunt trei companii de marinari. Nu mai după ce aceștia sfârșesc cu explorarea insulei și dau de veste că nu-i nici urmă de armată turcă, se ordonă debarcarea tuturor trupelor și imediat coastele insulei sunt înconjurată de nu mai puțin de 50 corabii pline cu soldați și tot atâtea șalupe cu provizii și munițiuni. Marea liniștită a permis nămile să se apropie foarte mult de țărm și astfel s'a putut opera cu o înțeleală vertiginoasă. În două ore cei opt mii de soldați erau deja pe uscat și începeau să descarce munițiunile, caii, mitralie, artileria de munte, proviziunile etc.

La orele 10 totul era terminat. Niciodată în istoria militară a lumii nu s'a pomenit ca o armată atât de numeroasă să debarce în așa puțin timp pe uscat. Presa italiană aduce laude marinarilor, cari pare că au specialitatea de a nu pierde un singur minut în tot timpul întrebuințat cu debarcarea corăbiilor.

E drept că Turcii i-au lăsat să opereze în liniște și n'a fost nevoie să se deschidă nici un foc de tun după năile italienești, cari au ancorat nepărate la Rodi. Populația i-a întâmpinat în tăcere și nici picior de soldat turc nu s'a văzut până după amiază, când generalul Ameglio a ordonat trupelor să înainteze, deoarece se pare că trupele inimicilor s'au retras pe muntele Smyth, care are o înălțime dela 400 la 600 metri și se întinde în partea sud-vestică a insulei.

În ultimul moment sosește știri despre o victorie a italienilor la prima ciocnire cu trupele turcești, cari au fost silit să se retragă din nou pe înălțimile dela nordul insulei.

La Roma italienii sunt convingși, că bătălia nu se poate termina decât sau prin distrugerea trupelor turcești sau prin predarea lor în mâinile conducătorilor italieni. Întrucât aceste victorii pot avea vre-o înfrângere asupra războiului din Tripolitania și cum se va obține pacea atât de mult așteptată, aceasta rămâne s'o vedem în viitor.

*

Se anunță, că D'Annunzio și Mascagni colaborează la o operă lirică ce va face mare senzație în lumea muzicală. Se spune, că de acum un an editorul Sonzogno ar fi obținut dela D'Annunzio promisiunea, că va scrie o tragedie lirică pentru muzică. Poetul abruzzez s'a ținut de cuvânt și luna trecută a prezentat editorului său lucrarea intitulată „Parisina”, care va fi pusă în muzică de Mascagni. Zilele acestea a avut loc o întâlnire între cei doi autori și amândoi au luat înțelegere asupra chipului în care va fi reprezentată opera lor. Dela început Mascagni s'a declarat entuziasmat de versurile dannunziane și toată lumea se așteaptă la un capo d'operă în urma refuzului său de a face vre-o schimbare în transcrierea pentru muzică. Câți cunosc personal pe D'Annunzio știu, că el exercită o influență spirituală irezistibilă și de aceea colaborarea cu Mascagni nu poate da decât cele mai bune rezultate, mai ales, că atât poetul cât și maestrul se asociază la darea la lumină a unei opere de artă în plina maturitate a talentului lor.

Mascagni crede, că va termina muzica în cursul acestui an, mai ales dacă împrejurările îi vor permite să primească invitația lui D'Annunzio de a petrece vara la Arcachon, care va deveni astfel faimos și pentru muzică după cum a devenit celebru pentru poezia inspirată lui D'Annunzio.

Umbră brădetului, adierea ce vine din spre ocean ca și singurătatea acestei localități pare că e un mare stimulent cerebral și că invită foarte mult la muncă. Și înadevăr, ultimele luni pe care le-a petrecut D'Annunzio la Arcachon au fost foarte productive; el a compus volumul cu „Le Canzoni di oltre mare” și a terminat o tragedie lirică, pe lângă cele două volume pe care le-a scris pentru „Corriere della sera” și care vor apare în curând la Milano sub titlul „La faville del maghio” și „Le Contemplazioni della morte”.

„Parisiana” pare însă că nu va fi unica tragedie muzicală dannunziană, care va vedea lumina rampei în anul ce vine, deoarece poetul a și semnat contractul cu editorul Ricordi pentru „Francesca da Rimini”, care va fi pusă în muzică de maestrul Landenai, unul din cei mai de valoare tineri compozitori actuali.

Roma, mai 1912.

Tiberinus.

— Ziarul „Românul, și, foaia poporală „Poporul Român” se află de vânzare în București la librăria „Neamul Românesc” și la Mihail Vlad proprietarul chioșcului de cărți și ziare Calea Grivița.

Răspuns la chestionarul nostru

De D. G. V. G.

Dorințele mele pentru a face din „Românul” ceea ce trebuie să fie, le rezumez pe scurt în cele următoare :

1. Partea: „Litere, Științe și Arte” trebuie condusă cu deosebită îngrijire. Ea are să fie partea cea mai instructivă pentru „majoritatea” cititorilor. Rostul ei trebuie să fie: popularizarea cunoștințelor în domeniile indicate în titlu.

De aci urm-acă 2 lucruri: a) lucrări beletristice (poezii, schițe, povestiri, romane etc.) nu au locul în partea aceasta; locul lor este în foileton (foiță); b) va trebui angajat un colaborator permanent, care să fie în curent cu munca popularizării științelor la națiunile mai culte, și să publice (în extras sau în traducere) cel puțin de trei ori pe săptămână articoli interesați de popularizare de pe toate terenele științelor, literelor și artelor (chestii biologice din viața animalelor, notițe etnografice și geografice; călătorii; fenomene fizice-meteorologice, cunoștințe marine, chestii militare și de sociologie, invențiuni, descoperiri; notițe tehnologice și igienice; notițe biografice și de apreciere despre bărbații mari ai științelor și artelor; caracterizarea curentelor diferite literare, culturale, sociale, și artistice; analize literare, mici monografii istorice etc. etc.)

Revistele străine au adunat un material atât de vast și atât de interesant în această privință, încât el este direct nepușcabil. Bine, ușor și pe înțelesul tuturor scrise aceste lucruri, sunt chemate a face adevărate lucruri a cititorilor la noi. Aci se pot face și trebuie să se facă jertfe materiale de editura „Românului”.

2. Sunt și eu de părere ca să se încerce introducerea unei rubrici speciale: „Pentru copii” odată pe săptămână, în n-rul de duminică, în care să se publice povești de copii, fabule, cimituri, ghicituri, poezioare de copii etc. (eventual ilustrate)...

Colaboratorii beletristici, tadoschi ceea ce traduc schițe, romane și romane, să fie somați de redacțiunea „Românului” să lase deoparte lucrările hipermoderne sau hiperrealiste-naturaliste, pesimiste, decepționiste și alte „iste” vor mai fi. Publicul nostru cel mare nu se poate ocupa cu astfel de lucruri. Traduceți, d-lor, dacă traduceți lucruri serioase, cât se poate de interesante, ușoare și distractive, înviorătoare și înalțătoare. Ca „Sufletele moarte” ale lui Gogol nu cuceriți la noi lumea cititorilor.

4. Să nu fie un număr, în care să nu se dea un rezumat de știri bine alese din viața fraților din România. Nu trebuie să fie totdeauna corespondențe venite direct de-acolo! Rezumatul acesta se poate face zilnic după ziarele și revistele din țară chiar în redacția „Românului”. Și poate că un redactor dela noi, va ști chiar mai bine, decât un corespondent de dincolo, ce ne interesează aci pe noi mai mult de cele petrecute la frații de peste graniță, — va ști să facă deci o mai potrivită alegere.

5. În fine — mă alătur la cele zise de d. Gorun —: foc și sabie împotriva cumplitelor d-o. erori de tipar.

Mare scandal în camera Prusiei

Politia intervenind în discuție

Spiritele în Germania sunt vin agitate de-un scandal parlamentar poate fără păreche în istoria parlamentelor. Scandalul a izbucnit între deputații socialiști ai camerei prusiane și președintele camerei, baronul Erffa. Deputații socialiști, și în special deputatul Borchardt, au zădărnicit orice discuție prin întreprinderile lor continue, ba ei s'au postat chiar în fața președintelui împiedecându-l în conducere. Președintele l-a exclus din ședință pe deputatul Borchardt, acesta nu s'a supus însă și a trebuit îndepărtat de două ori cu forță polițienească. Scandalul a luat proporții foarte irascitante mai ales pentru că deputatul exclus n'a voit să cedeze somațiilor prefectului de poliție și astfel poliștii au trebuit să-l târască cu ei, în înțelesul adevărat al cuvântului. De aceea soartă s'a împărțit și deputatul socialist Leinert, care a protestat cu multă violență împotriva procedurii întreprinsă de președinte.

Scandalul a făcut o deprimantă impresie asupra întregii camere. Deputații au asistat în tăcere la scenele dintre socialiști și poliție, având cu toții înțărâtă în față teama de-a se fi întâmplat ceva fatal pentru prestigiul parlamentului. Afară de protestele și violențele violente ale socialiștilor, nu s'a auzit nici un cuvânt de desaprobarie și nici de apăsare. Naționaliștii liberali sunt de părere, că președintele n'ar fi trebuit să recurgă la măsurile de extremă necesitate, înasuri, cari și altfel, sunt în vigoare numai din anul trecut.

Alții sunt de părere, că președintele trebuie să suspende ședința înainte de ce a chemat poliția. Escortarea deputaților trebuia să se facă în pază. La rândul lor deputații socialiști se referă la codul penal, care pedepsește cu pușcărie pe oricine împiedecă pe deputați în deprinderea drepturilor lor constituționale.

Deputatul socialist Borchardt reprezintă cer-cumscripția berlineză a cincii și a fost ales abia în toamna trecută pentru prima oară. Incidentul al cărui erou pasiv a fost va stârni încă lungi discuții în cameră și se spune că deputații socialiști ar fi luat hotărârea de-a se opune c'o extremă îndârjire președintelui, și se vor expune ședința de ședință eventualei de-a fi scoși din ședință cu forța brachială.

Restul ședinței de ieri a decurs în semnul acestei hotărâri și se crede, că pentru a preveni creșterea scandalului, guvernul va ajuta ședințele până la toamnă.

Socialiștii vor cere împotriva poliției scutul legii, n'o să reușească însă nici așa, deoarece, în senzul reformei din anul trecut al regulamentului intern președintele a fost în dreptul său când a cerut intervenția poliției.

Înștiințare

Rugăm pe toți colaboratorii noștri și pe domniile care ne trimit material spre publicat să-l scrie cu cer-neală.

Manuscrisurile scrise cu creion nu se vor ține în seamă.

Pentru sezonul de primăvară au sosit

noutățile în tot felul de pălării, cravate, albituri, gulere, ciorapi, precum și ghețe de o calitate de recunoscut de bună pentru bărbați, dame și copii, cari le pun la dispoziția m. st. cumpărători.

Pe acela care ne sprijinește îl sprijinim și noi.

MANNHARDT JENŐ

urmașul lui LEITNER LAZAR
ORADEA-MARE (Nagyvárad) strada Zăvoia nr. 13
Telefon 695.

dră autorii și editorii români, către proprietarii revistelor române, către cei pe cari i-a făcut Dumnezeu stăpâni pe o stăricică materială mai aleasă, — ori de unde ar fi ei, — să contribuie — din produsele minții, tiparului ori pungii lor — câte puțin pentru scopul mare și bun, căruia tindem să satisfacem apelul de care vorbim.

Deoarece darea de seamă e a se face în decursul lunii iunie a. c., binevoitorii dăruitori sunt rugați a trimite dăruirile, la adresa *directoarei școlii, cel mult până la 31 mai n. c.*

Gazetele și revistele dela noi și din țară sunt rugate să reproducă, sau cel puțin să ia notă despre rândurile de mai sus și despre apelul, pe care-l reproducem :

No. 40/1911—12.

Lumea pedagogică de azi înclină tot mai mult să sprijinească învățământul școlar prin lectură bună.

Cu cât mai ales trebuie să urmeze acest procedeu în învățământul fomenin, îndeosebi la noi români, cari numai acum începem a pune oarecare grije pe cultivarea sistematică a fetițelor noastre !

Școala noastră civilă de fete încă urmează principiul arătat mai sus : de a face învățământul cât mai temeinic și efectiv prin lectura cu elevele. De regretat e însă, că mijloacele noastre materiale — câte o coroană la an dela fiecare elevă — sunt prea modeste pentru a ne putea întocmi o bibliotecă pe deplin corăspunzătoare pe seama elevelor și a corpului didactic al școlii.

Astăzi, când contingentul nostru de eleve s'a sporit ca nici-odată până acum, și astfel avem pentru școală și aceasta bună mărturie din afară, mi iau libertatea să apelez la toate inimile bune, îndeosebi la autorii și editorii români, rugându-i să binevoiască a trimite pentru scopul arătat, la adresa subsemnatei, câte un exemplar din scrierile, respective editurile lor.

Dacă s'ar afla și de aceia, cari năzuința noastră ar sprijini-o prin daruri în bani, școala noastră le va fi deopotrivă recunoscătoare.

Despre darurile de cărți ori de bani, de cari se vor învrednici inimile bune, se va face dare de seamă în public încă în decursul anului școlar curent.

Arad, la 27 octomvrie n. 1911.

Octavia Ciubandu,
directoara școlii române civile de fete.

Știri politice din Viena.

Incidente politice în parlament. — Reformele militare. — Atacurile prim-ministrului Lukács împotriva Austriei.

Parlamentul austriac a fost în zilele trecute lăsat în terenul unor întâmplări, cari au produs o impresie dureroasă, pentru că ele pot servi la înjosirea prestigiului, și așa dușmanit din toate părțile, a parlamentului poporal și pot da ocaziune dușmanilor sufragului universal de a face observări criticizatoare malițioase și pizmașe. Excesele parlamentare mai recente le-a cauzat partidul social-democraților, cari din cauza rezultatului alegerilor pentru reprezentanța, capitalei Viena favorabil partidului creștin social și la care a contribuit mult, compromisul germanii liberali naționali, au dat drum liber supărării lor, atacând vehement ambele partide amintite, și depășind marginea celor permise. S'au făcut un șir întreg de vătămări personale, contra cărora cei interesați au remonștrat cerând convocarea comisiei de desaprobară, care după regulamentul parlamentului austriac este cel mai înalt for, care are să decida în chestii de onoare. Nu mai puțin de 16 cazuri au fost înaintate acestei comisii spre cercetare și judecare. În interesul parlamentarismului, a cărui valoare a fost readusă în memoria poporațiunii prin evenimente cum a fost și suspendarea constituției în Croația, se va pre-

tinde hotărât, ca partidele în sfârșit să întrelase de a-și mai elupta interesele lor politice de partid pe arena reprezentanței poporului, care are doar o altă destinație, decât de a fi locul unde se duce lupta cu insulte și chiar cu injurii degenerare în fapte.

În comisia de apărare căreia i s'a dat spre consultare proiectele militare se lucrează cu zel, până când în comisia justițiară se desbate noua procedură la judecătorile militare. După părerea conglăsuitoare a tuturor factorilor politici de gravitate de abia mai poate fi vorba, ca plenul parlamentului să se poată ocupa acum cu rezolvirea definitivă a reformei militare. Din ce în ce crește probabilitatea, că va trebui să satisfacă și un provizoriu, care stabilește urcarea contingentului de recruți pân' la creierea reformei militare, care va fi echivalentul îngreunării poporațiunii, care rezultă din urcarea contingentului militar.

Noul prim-ministru ungar, dr. Lukács după cum dovedesc vorbirile din parlament și celelalte declarații ale sale, pare că voiește să pășească în toate privințele pe urmele antecesorelor săi și mai cu seamă a fostului prim-ministru Khuen-Héderváry. Nici cu aceea nu se deosebete de acestia, când joacă rolul omului dușman Austriei, numai că s'a pusă o mască asupra situațiunii precare, în care se află și a stării de criză, care durează încă. Atacurile lui de ieri făcute împotriva prim-ministrului contele Stürggh, cu tot tonul arrogant, care și l-a luat d. Lukács, n'a făcut nici-o impresie în Viena, deoarece timpul când impuneau și puteau înfrica gesticulațiunile policei maghiare, au trecut.

De altcum d. Lukács și va primi răspunsul în timpul apropiat, căci după o horărire luată încă azi, parlamentul în cursul săptămânei viitoare se va ocupa cu raportul „comisiei bosniace” despre proiectul anexiunii. De sine înțeles, cu ocaziunea aceasta chestia croată va fi iarăș amănunțit discutată. D. Lukács se va putea plânge din nou, că reprezentanța parlamentului poporal austriac se amestecă în afacerile interne ale Ungariei.

Viena, 9 maiu.

Austriacens.

Răsboiul italo-turc

Despre evenimentele întâmplare pe insula Rodos, nici azi nu ne putem forma o icoană clară. Telegramele sosite la Constantinopol la tot cazul au fost exagerate, probabil însă, că între trupele italiene debarcate pe insulă și între garnizoana turcească au fost lupte sângeroase în cari italienii au suferit mari înfrângeri, căci telegramele italiene semioficioase continuă a desminti exactitatea știrilor colportate de guvernul otoman, despre amănuntele ciocnirilor de pe insulă, însă aceste desmintiri nu precizează nimic.

Telegramele sosite mai noi din Constantinopol anunță, că Dardanelele vor fi redeschise peste 2—3 zile. Atâta timp e încă necesar pentru strângerea minelor submarine.

Știrile sosite mai în urmă sunt următoarele :

Situațiunea pe insula Rodos.

Constantinopol. — Ministerul de război nu a primit încă raportul dela comandantul insulei, referitor la laptele ultime de pe insulă. Prin fața gofului Casandra au fost zărite joi, 16 vase de război italiene.

Roma. — Generalul Ameglio anunță, că acțiunea trupelor italiene de pe insulă a înaintat într'atâta, încât în zilele apropiate e a se aștepta un rezultat hotărâtor. Comunicația comercială și a vapoarelor e de tot normală pe insulă. Garnizoana

turcească are legătură cu Constantinopolul prin telegraf optic. Marconigrame sosite de pe insula Rodos anunță încă, că marinarii de pe încrucișătorul italian Duca di Genova au făcut prizonieră garnizoana din Kalkia.

Constantinopol. — Trupele turcești, cari formează garnizoana insulei Rodos constau din 5000 soldați, din cari 3000 trupe regulate, iar 2000 miliție recrutată dintre populația insulei. Comandantul trupelor turcești e Resid pașă.

Deschiderea Dardanelor.

Constantinopol. — Rândul de trecere al vapoarelor a fost compus definitiv. Azi au primit aviz toate vapoarele, că în ce rând vor putea trece Dardanelele. În partea sudică a strâmtoarelor 180 vapoară așteaptă redeschiderea. Zilnic numai 60 vapoară vor avea permisiunea de a trece Dardanelele la tot sfertul de ceas câte două. După trecerea a unui grup de 20 vapoară se va ținea o pauză de două ore. Pe partea dinspre Marea-Neagră așteaptă trecerea peste 100 vapoare.

Constantinopol. — Din cele 60 mine submarine așezate după bombardare la intrarea Dardanelor, până azi au fost aflate și strânse 42. Restul va fi îndepărtat în 2—3 zile.

Expulzarea italienilor.

Constantinopol. — Guvernul otoman a hotărât expulzarea tuturor italienilor din vilaetul Smirnei. Cei expulzați vor primi din partea guvernului un termen de 14 zile pentru plecare. Expulzarea italienilor din vilaetul Smirnei nu se referă și la ordinul clerical catolic, care constă din preoți italieni. Presa din Constantinopol pretinde ca și colonia din capitală a italienilor să fie expulzată.

Salonic. — Forurile administrative au expulzat de aici pe medicul italian, Fascolo. Fostul revizor al trenurilor din Orient, Vicentini a fost expulzat mai de mult.

Milano. — Guvernul otoman a ordonat închiderea filialei din Constantinopol a institutului de bani Banca di Roma.

De pe câmpul de război.

Milano. — *Deputatul Defelice, care e și corespondentul de pe câmpul de război al ziarului italian „Corriere della Sera” adresează în numărul ultim al ziarului amintit o epistolă deschisă către comandantul Salsa, în care îndreaptă o sumă de acuze grave în contra întregii întreprinderi din Tripolitania. Defelice, care era până acum unul din cei mai mari aderenți ai războiului, în această epistolă numește întreaga Tripolitania un ade-vărat iad, care nu merită jertfa de sânge ce o face Italia pentru cucerirea ei. Deputatul Defelice va interpela și în cameră în chestia aceasta.*

INFORMAȚIUNI

Arad, 10 Maiu n. 1912.

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță schimbarea temperaturii, în multe părți ploii, vreme schimbăcioasă.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă, frig, în multe părți ploii.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe maiu	17 09
„ „ octomvrie	17 80
Secară pe octomvrie	11 32
Cucuruz pe maiu	9 60
Cucuruz pe iulie	9 24
Ovăs pe octomvrie	9 21

MOBILE

In cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuște, garton
în garatură de
plele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

Pentru internatul studențesc din Budapesta. *Primit următoarea epistolă: Recunoscând însemnătatea unui internat pentru studenții români dela școlile superioare din Budapesta, m'am hotărât să contribuiesc și eu amăsurat puterilor mele cu suma de 500 cor. Din suma asta v'am trimis cu asemnată poștală 100 cor. rugându-vă să o transpuneți la locul de destinație, lipsindu-mi adresa, — iar restul îl voi solvi în 4 rate anuale de câte 100 coroane începând din anul 1913. Huedin 1 maiu 1912. Cu toată stima: dr. Andrei Pop, adv.*

„Mica publicitate la Românul”. *Cu începere dela 15 maiu st. n. ziarul nostru introduce „mica publicitate” pe pagina ultimă a numerelor de Joi și Duminecă.*

Fiecare cuvânt, pentru o singură publicare costă 5 fileri, iar ori-ce publicațiune până în 10 cuvinte, 50 fileri.

Taxa se trimite înainte în mărci ori prin mandat postal iar, la cererea administrația ziarului răspunde prin scrisoare dacă se alătură cuvenitele mărci postale.

Credem de prisos să na. adăogăm că în „mica publicitate” a „Românului” nu vor putea să apară lucruri protivnice moralei publice.

Sborul unui aviator ungar în Arad. *Consiliul comunal al Aradului a încuviințat petiția aviatorului ungar Székely M., singurul pilot de seamă al mândrilor noștri compatrioți, și sborul va avea loc în prima zi de Rusaliu, duminică, în 26 maiu n. D. Székely va shura cu un aeroplan sistem Bleriot, al cărui schelet acum se construiește la Budapesta. Sborul va avea loc pe câmpul dintre Pârneava și pădurea Ceala.*

Medicii englezi în grevă. *Croitorii și eroitrescele din Londra sunt de un timp îndelungat în grevă, din cauză că pretențiunile lor nu pot fi satisfăcute. Tot din motivele acestea se pregătesc acum medicii să se pună în grevă generală. Știrile sosite în timpul mai nou anunță, că membrii reuniunii medicilor englezi, 26 000 la număr, prin subscrierea unei declarațiuni s'au obligat, că vor rupe orice legătură, contract etc. ce o au cu orice instituțiune (spitale etc) și dela prima iunie vor vindeca numai astfel de bolnavi, cari vor plăti onorarul îndată.*

În pozițiunea aceasta luată de medicii englezi organele administrative văd o nouă protestare în contra proiectului de lege al lui Lloyd George, proiect în înțelesul căruiia fieștecare muncitor englez are dreptul a pretinde îngrijire medicală gratuită. Onorariul medicilor pentru consultările acestea în înțelesul proiectului acestuia de lege s'ar plăti din fondul alimentat cu banii ce se încasează în casa muncitorească pentru ajutorarea bolnavilor.

Mișcări revoluționare în Rusia. *În spitalul Maria din St.-Petersburg s'a sinucis alaltăieri sora de caritate Eufrosina Strekelovsky. Sinuciderea ei, de care se vorbește cu multă simpatie în lumea rusească, stă în legătură cu cazul de deunăzi al unei studente care a hânt otravă, fiindcă fusese însărcinată din partea revoluționarilor, din a căror organizație făcea și ea parte, cu asasinarea ministrului de culte și fiindcă nu avea curaj să-și ducă misiunea la îndeplinire. Dusă în spital, sora de caritate, Eufrosina, i-a făcut imputări aspre, pentrucă a tradat secretul complotului și a spus autorităților și numele complicilor. Eufrosina s'a retras apoi în camera-i particulară, unde și-a făcut capăt zilelor ca să scape de vexațiunile autorităților rusești.*

În Varșovia au arestat autoritățile 37 de studenți și 16 studente. Arestarea lor încă stă în legătură cu același atentat la viața ministrului de instrucție. Un student a sărit din etajul al 3-lea al

locuinței sale în momentul când voiau să-l aresteze. A murit pe loc. În locuința lui s'au găsit o mulțime de scrisori dela diferite societăți revoluționare.

Parizienii și alcoolul. *Oficiul statistic francez anunță, că în urma ridicării dărilor puse pe beuturile spirituoase, consumația alcoolului, în Paris mai ales, a scăzut foarte mult. Vin și bere beau cei din Paris și acum tot atât de mult, însă beutorii de rachiar și licheruri au trebuit să-și modereze setea foarte mult. Din alcoolul consumat în anul 1881 se repartisează pe fieștecare locuitor al Parisului 6.51 litruri alcool curat. Azi numărul acesta a scăzut la 4.22. Deci și dările mari au câteodată părți bune, e întrebarea însă, că și ministrul de finanțe al Franței se bucură oare de rezultatul acesteia al ridicării dărilor.*

Groaznică nenorocire. *În comuna Bocs din comit. Clujului s'a întâmplat miercuri în 8 mai n. c. la orele 1 și jum. după amiazi o mare nenorocire. Îscându-se pe neașteptate o furtună groaznică mai mulți oameni au fost surprinși de vijelie la munca câmpului. Trei oameni și 5 vite, — un bivoli și 4 boi au fost trăzniți. Oamenii sunt foarte rău loviți, însă este speranță, că totuș vor scăpa cu viață. Cele 5 capete de vite au rămas moarte pe loc.*

O compoziție a dlui Harșia. *Bursierul societății noastre teatrale și elevul conservatorului din Viena, d. I. Harșia, a scos de curând de sub tipar o drăgălașă compoziție pentru pian sub titlul „Hora”. Compoziția, care dovedește un talent promițător, se află de vânzare în Brașov.*

Dr. Al. Crăciunescu, *reținut de clientela din Abbazia, va relua anul acesta abia în iunie st. n. consultațiile medicale în Baile-Erculane lângă Mehadia, unde va sta până la 20 septemvrie st. n.*

Condamnat nevinovat. *Aproape cu 30 de ani înainte s'a întâmplat că în comuna Buccari de lângă Fiume s'a jefuit biserica Sf. Antonie. Cu jaful a fost acuzat locuitorul Martin Fortunatus, la desbaterea procesului chiar și preotul comunei a fasonat în contra lui așa că tribunalul l-a condamnat pentru jaf la 6 ani închisoare. În închisoare Martin Fortunatus afirma întina că e nevinovat și ataca mereu pe preot, care îi cauzase condamnarea. Neputându-se împăca cu soartea mai la urmă a înebunit, așa că a fost transportat în spitalul din Stenavici. În timpul din urmă s'a vindecat și a venit acasă în Buccari. Tocmai zilele trecute s'a descoperit nevinovăția lui.*

Zilele acestea se jucau mai mulți copii în casa locuitorului Petru Opaticii. În decursul jocului copiii au dat peste o cutie de tinichea încărcată cu bani și diferite juvaericele. Din obiectele găsite în cutia aceasta s'a constatat, că provin din furtul de acum 30 ani. Proprietarul casei, unde s'au jucat băieții, mort și el de un timp îndelungat a fost autorul jafului de acum 30 ani, așa că Martin Fortunatus, în urma unei greșeli a justiției a suferit închisoare nefiind el vinovatul.

Potopul din America. *Din America vin știri îngrozitoare asupra ravagiilor ce fac revărsările de ape. Organele oficiale ale ministerului de agricultură trimise la fața locului au constatat o pagubă de peste 30 milioane de dolari, și asta numai în sămănături. Guvernul îngrijește de prezent de mai bine de o sută de mii nenorociți rămași fără de adăpost, dându-le hrană și îmbrăcăminte, iar congresul a votat pe lângă ajutoarele de până acum încă două milioane de dolari. Se colportează cele mai înspăimântătoare vești asupra numărului înecaților. Se zice că aproape o mie de oameni și-au pierdut viața în valuri. Știrea aceasta nu s'a adevărit încă.*

Necrolog. *Ion I. Crăciunel, inspector de poștă a repausat azi în 9 maiu 1912 la orele 2 d. m. după scurte suferințe în al 49-lea an al vieții și al 16-lea al prea fericitei sale căsătorii. Remășițele pământești ale defunctului au fost sfințite în Sol-*

noc, vineri în 10 maiu la orele 3 d. a. de unde au fost transportate și așezate spre vecinica odihnă în cimiterul gr.-or român din Fișez. Maria Crăciunel născută Grama, ca soție, Iosif Crăciunel, tată, Elisabeta Popovici, ca mătușă, văd. Mănu Grama, ca soacră, Amalia Grama, ca mătușă, Manu Ieremia și soțul ca veri, Miți, Iosif, Ionel, ca copii Victor Șciopon și soția, ca nepoți, Lazar Șciopon și soția cumnați, Elena Bologa născută Grama, a cumnată, Emil Bologa ca cumnat.

Î bătrână de 75 ani osândită la moarte. *Un interesant proces s'a pertractat zilele acestea la curtea de apel din Praga. În 16 ianuarie s'a întâmplat, că o femeie de 75 ani din Kisit și ucis bărbatul cu 32 lovituri de săcure. După comiterea acestui omor bătrâna și-a văzut de lucru liniștită, a pregătit mâncarea, iar la prânz — nepăsătoare, ca și cum nu s'ar fi petrecut nimic — i-a pus masa fiului său, care s'a reținut dela lucru. Mai târziu și-a mărturisit crima, spunând, că a comis această faptă pentru ca să se scape de cicălelele soțului ei.*

Tribunalul din Pilsen o osândise pe bătrână la moarte, iar curtea de apel a aprobat această sentință.

Bărbați de 50 ani în roluri de amori. *Statistică din Paris constată, că în ultimii 10 ani eroii predilecți în dramele și romanele scriitorilor moderni figurează ca amori, în cele mai multe cazuri bărbați trecuți de 50 ani. Eroii operelor lui Bataille, Domany și Bernstein sunt tot numai bărbați mai în etate. Din acestea constată statisticianul francez, că și gustul publicului e la fel, că de altfel scriitorii nu ar afișa neîncetat pe bărbații trecuți de 50 de ani, încadrați în gloria deosebită. Cauza, de ce fetele preferesc pe bărbații mai în etate, o vede autorul statisticii în aceea că pentru o femeie e totdeauna avantajos amora unui om expert, statornic și materialicește mai independent ca acela al unui tânăr. Autorul statisticii franceze se vede, că a trecut cu vederea un lucru și anume, că simptomul acesta nu e nou, căci în întreaga literatură universală eroii sunt tot oameni mai în etate și chiar în epoca literaturii galante franceze — epoca de aur a operelor de amor, — învingătorul în luptele amorului era totdeauna bărbat, și acela totdeauna era bărbat mai în etate și mai expert decât tânărul curtezan. În epoca aceasta frivolă a literaturii, numai stilul și expresiunile erau frivole, morala însă a fost tot aceea, că virtutea trebuie să învingă, contrar literaturii de mai târziu cu mult mai fină, în care stilul devenise de o delicatete deosebită, morala însă era bolnavă. Precum nu este nimic nou în lumea aceasta, așa nici Zola nu a făcut o contribuție nouă în literatură, ci numai scrierile lui Basilide le-a repetat, îmbrăcându-le într'un costum modern. Aproape tot așa stăm și cu scriitorii francezi moderni și chiar și cu Bernhard Shaw, că în teoria lui despre omul de 50 ani nu spune nimic nou, ci numai îmbracă într'o haină nouă bine aleasă pe omul etern, despre care numai acela ar putea spune ceva nou, care ar voi mințea-se, deoarece numai autorul se schimbă, omul rămâne același.*

Vaca ungurului. *Cetim în „Libertatea” Dle redactor! Vă trimit aci o pățanie adevărată întâmplată în târg la Pâncota. Umblând eu prin târgul de vite, dau, printre alții și de un ungar cu mustețele mai sucite ca coada la un șoarece și unse năclăite, de-ți era silă să te uiți la el. Tinea o vacă de ștreang, iar în buzunariu o gălățuță cu rachie din care gusta cam des și apoi una cu picioru'n pământ răstindu-se cătră cei doi jurul său: „Bizom isten, io vaca!” Și chior una cu ochiul, — că era și chior. Iacă vine un român și-l întrebă: „Ce cei, mă jupâne, pe vacă?” — „Ce spus la mine? Ce cere io pe vaca? Dă-mi doi sutye de corune!” — Românul: „Doar nu mănecat ciapa ciorii să dau atâția banii pe coruna asta!” — „Asta korkogyine? Asta vake la nye, care dee pe zi 4 litre de vinars, bizony ten!” „Apoi atunci îi treabă! Dacă dă atâția*

Filiala magazinului de dantele din Budapesta

ARAD, bulevardul Andrassy nr. 20 [Palatul El. Fischer] atrage binevoitoarea atențiune a on. doamne asupra vitrinelor de reclamă ale acestei filiale. — Noutăți de Bruxelles și Paris.

nars, îți dau pe ea încă și mai mult decât ceri!“ — zise românul — „Teremtete, nu vinars ci lapte vrut io să zis che da!“ — Românul îi întoarse spatele și îl închină mai marelui peste duhurile vinarsurilor și își văzu de drum. — Toți cei din jurul lui ne-am stricat de răs de lauda ce punea ungurul nostru pe vaca sa... *Gl. G.*

Dragostea d neam mai presus decât amorul. Ziarul aromănesc „Deșteptarea“ care apare în Salonic ne aduce următoarea întâmplare. În comuna românească Muloviște tânărul A. Micata se logodise cu d-șoara Nușca fiica altui român anume Simu Belimace Coina.

Tatăl fetei avându-și stabilimentul de afaceri comerciale la Zmirna în Asia-Mică, în prezina nunții a fost chemat de mitropolitul grec dela Bitolia în dieceza căruia se află comuna Muloviștea și i-s'a pus în vedere ca în caz dacă va lăsa ca cununia fiicii sale să se officieze de către preot român și în biserică românească, va fi împușcat de către comitetul terorist grec, iar întru cât privește afacerile sale dela Zmirna vor fi ruinate, deoarece va interveni pe lângă fruntașii greci dela Zmirna să-l boicoteze.

D. Simu Belimace știind că grecii au mare putere la Zmirna, care este un oraș aproape grecesc și cunoscând sălbătăcia comitetului grecesc care l-ar fi răpus cu siguranță, a promis că va face tot posibilul ca fiica lui să se cunune la un preot grec.

Pentru a reuși mai bine el a lăsat să se târăgăneze lucrurile până în ziua nunții când, după ce toate pregătirile se făcuseră și fiind de față toți invitații, a declarat că fata lui nu va pași pragul mirelui decât după ce se va cununa de preot grec.

D. Hr. Nica însă care e un român plin de inimă nu a admis cu nici un chip să fie cununat de preot grec și astfel a preferit să renunțe la mâna logodnicei, mai bine decât să fie cununat de un preot dușman neamului său.

Fiindcă nunta se pornise deja pe loc au încheiat o nouă logodnă cu o altă domnișoară, nu mai puțin frumoasă, ai cărei părinți sunt foarte buni români și până seara s'a și încheiat căsătoria.

Biblioteca publică din New-York. Această bibliotecă, una din cele mai importante ale lumii, mai ales ca construcție, a publicat inventarul bogățiilor sale.

Averea sa — în America bibliotecile publice sunt instituții independente de stat — nu este mai mică de 240.000.000 cor.

Trebuie să spunem că în afară de palatul ce ocupă în partea cea mai bogată din New-York, ea posedă în oraș 41 sucursale care nu se ocupă de cât cu împrumutul de cărți.

Aceste sucursale au împrumutat în un an 7.994.832 de volume. Romanele sunt cele mai ci-

tite. Mai sunt în afară de romane, colecții de opere istorice, de încercări etc. în franțuzește, nemțește și italienește.

Colecția franceză, aranjată cu multă grijă de către expertul francez al bibliotecii are un succes mare. Cu toate că în New-York sunt mai puțini francezi decât germani.

Congresul internațional al poștelor în 1913. După o comunicare a secretariatului de stat al poștei imperiale germane, din 8 martie 1911, viitorul congres internațional al poștelor va avea loc, probabil, în anul 1913, la Madrid.

Handelstag-ul german a cerut cercurilor interesante din Hamburg să înainteze, de urgență, camerei de comerț, dorințele lor privitoare la contractul și convențiunile poștale internaționale.

Această chestiune va fi tratată de congresul internațional al camerelor de comerț, ce să întrunește în septembrie 1912. Hotărârile vor trebui prezentate, prin „Handelstag-ul“ german, congresului internațional.

Exportul de ouă al Rusiei în 1911. — După ultimele date statistice, exportul de ouă din Rusia s'a ridicat, în 1911, la 3683 milioane de bucăți, în valoare de 80.747.000 ruble, întrecând exportul anului precedent cu 17 milioane ruble (26%) și 685 milioane de ouă (22%).

Prețurile au încercat, față de 1910, o reducere de 68 copeici pe 1000 de ouă.

Mai reiese din cercetarea amănunțită a datelor statistice, că Anglia este cel mai bun consumator al ouălor rusești și exportul din 1911, pentru Anglia, întrece cu 20% cifrele anului precedent. Germania a importat 253 milioane ouă, adică 29% mai mult ca în anul precedent. O mare parte din ouăle rusești importate de Austria trec din nou în străinătate, în Germania și Anglia.

Ce i-se poate întâmpla birtașului. O nenorocire tragicomică l-a ajuns pe un birtaș din Charley. Într-o noapte niște hoți i-au furat din birt cârnații, cârnurile, licherurile și țigările, ce le avea de vânzare. Poliția n'a putut prinde hoții, dar de aceea a pedepsit pe birtașul păgubaș, pentru că în birtul lui s'a beut rachiu și după ora de închidere a localului. Polițistul de noapte a văzut prin fereastră, cum turnau hoții pe grumaz rachiu din sticlele cari le-au aflat în sertarul din birt. Zelosul polițist însă nici prin minte nu i-a trecut, că are de a face cu hoți, ci a făcut arătare contra birtașului pentru că a vândut băutura în timpul oprit de poliție.

Pentru comasări. Suntem informați că în mai multe comune românești sunt în curgere comasări. Cei interesați au lipsă la efectuarea lor de expert.

Având cunoștința unui distins expert român îl recomandăm comunelor românești.

Doritorii se pot adresa redacției.

Camera de comerț americană din Constantinopol. Camera de comerț a Statelor-Unite din Constantinopol, înființată în martie 1911, arată deja succese. La sfârșitul anului 1911 numără peste 400 de membri. răspândiți pe tot teritoriul imperiului turc și scoate o revistă trimestrială „Levant Trade Review“ ca organ al tendințelor ei de a însufleți raporturile comerciale între Turcia și Uniune. În Smirna și Salonic s'au înființat filiale ale acestei camere de comerț. Misionarii foarte răspândiți prin Turcia, sprijinesc activitatea camerei în mod efectiv. Telul principal al camerei este să stabilească legături directe maritime și legături de bancă.

Birou de informațiuni juridice în Stuttgart. În vederea necesității de a veni în ajutorul populației muncitoare și lipsită de mijloace, în oraș și țară, dându-i, în mod nepărtinitor și gratuit, informații și sfaturi în afaceri de drept, în special pe terenul legislației sociale, s'a format, acum opt ani, în Stuttgart, un birou public de informații juridice. În ultimul an s'a dat cel mai mare număr de informațiuni și anume 3864, din cari peste 3600 în scris. Serviciile secretarilor sunt oferite gratuit.

Clubul sinucigașilor din Petersburg. Se știe, că în Anglia există numeroase cluburi, cari de cari mai ciudate și mai originale. În nesfârșita serie a cluburilor engleze au fost înregistrate la diferite epoci și două cluburi de sinucigași. Fie însă din cauza lipsei de seriozitate a modului de organizare fie din cauza caracterului prea iubitor de viață al englezilor, cluburile în chestiune au fost repede desființate. După cât se pare o înghetare mai serioasă în această direcție a fost făcută în Rusia unde actualmente există un club de sinucigași organizat cu o seriozitate și o pricepere demnă desigur de o cauză mai bună. Un redactor al unui mare ziar din capitala Rusiei, descrie cu multă vervă și cu tot coloritul cerut de împrejurări cele petrecute în cursul uneia din ședințele clubului sinucigașilor din Petersburg.

Modul cum este descrisă ședința merită cu atât mai multă atenție cu cât redactorul în chestiune a asistat în persoană la evenimentele ce formează obiectul interesantului său articol și pe care îl dau mai jos în resumat. Clubul în chestiune ce are 8 sucursale în diferite centre ale Rusiei, se află instalat într-o clădire confortabilă situată pe una din străzile principale ale orașului. Ședința la care a luat parte și ziaristul rus a început după orele 6 d. p. Numeroși membrii de ambele sexe, fcare veneau să participe la ședință, intrau doi câte doi sau izolat pentru a nu atrage asupra lor luarea aminte a trecătorilor. De asupra ușei ce dădea în sala de ședințe se vedea un postament de doliu pe care se încrucișau 2 coase simbolice, se citeau faimoasele cuvinte împrumutate

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senior

(87)

— Urmare —

Și el procede la toaletă, opera pe care o desăvârși singur și cu o fermecătoare însuflețire; încheindu-și bretelele și făcându-și cu un deget delicat nodul cravatei el mergea fără grabă prin odaie și saluta cu grație, apoi, mulțumit de a fi stăpân pe aceste exerciții, el făcea, fără să fi dansat vre-o dată, și ca atare, din inspirație, o figură destul de reușită; numai mesicioara se mișcă și peria căzu la picioarele lui. El o ridică fără vre-un accident și ieși radios.

Cicikof își făcu intrarea la balul guvernatorului într'un chip atât de modest pe cât de plin de conveniențe, ceea ce nu-l împiedecă să producă un efect remarcabil. Toată lumea câtă era în cea dintâi încăpere era întoarsă spre el când trecu; unul, cu cărțile de jos în mână; altul, întrerupând o povestire foarte ascultată la cuvintele acestea din ce în ce mai slab articulate: „La care tribunalul cantonului răspunse...”

Oratorul, uitând să spună ce răspunse tribu-

nalul, deja dădea rotocoale în jurul eroului nostru, și striga cu glasul lui cel mai dulce: „Pavel Ivanovici! Oh Doamne! Pavel Ivanovici! Acest scump Pavel Ivanovici! Prea stimatul Pavel Ivanovici! Ah! sufletul meu, Pavel Ivanovici! Iată-te, în sfârșit, Pavel Ivanovici! Domnilor e Pavel Ivanovici al nostru! Îngăduște-mi să te sărut, Pavel Ivanovici! Sute de sărutări, mii de calde sărutări excelentului Pavel Ivanovici!”

Și Cicikof se simte îmbrățișat în chip succesiv de câte cinci ori șase persoane de odată. El nu se simți încă bine scăpat de îmbrățișarea prezidentului și se simți în brațele șefului de poliție, acesta îl înmână inspectorului consiliului de medicină, care îl trecu cu generozitate arendașului rachiurilor, acela arhitectului orașului...

Guvernatorul, care în sala cea mare, stetea în fața unui semicerc de doamne cu o reclamă de bonboane în mâna dreaptă și un cățel mops pe brațul stâng, se întoarse, zări pe Pavel Ivanovici, aruncă în grabă o reclamă care zbură până pe pieptul unei venerabile matroane, și mopsul care chelălăi jalnic căutând scăpare sub un fotoliu.

Seurt, Cicikof sosi în inima acestei numeroase adunări că o știre bună și veselă.

Nu era o singură fată care să nu poarte expresiunea francă a mulțumirei, ori efectul satisfacțiunii generale. Era ca bucuria aceea care se vede isbucnind în trăsăturile tuturor funcționarilor unei localități reușiți în ordine și cu ordin la sosirea unui șef împărțitor de foruri și de hotăriri.

Se știe, că în asemenea caz, întâia emoțiune potolită și dacă au observat că dispozițiunea personajului e mai curând favorabilă decât supărătoare, și mai ales dacă a binevoit să rostească o vorbă de glumă, spirituală ori nu, dar acompaniată de un zâmbet jovial, toți acei, cari se găsesc în o apropiere, răspund zâmbetului acestuia printr'un răs stăpănit; la distanță se râde mai tare și din toată inima fără a fi auzit aproape nimic, iar acei cari sunt în colțuri, în scobiturile ușilor, se stăpănesc cu greu; uneori un membru de tot inferior al edilității, un om care, în toată viața lui, n'a răs și n'a arătat bunului popor decât pumnul lui închis, reflectează însuși pe fruntea lui, după statornicele legi ale refracțiunii, o umbră ciudată a ilarității generale, un zâmbet destul de asemănător unei pășătoare trebuinți de a strănuta.

Eroul nostru răspunse tuturor și fiecăruia și se simți de tot vesel; el salută la dreapta și la stânga, înclinându-se puțin spre dreapta după obiceiul lui, dar cu atâta îndemănare încât întreagă această lume frumoasă fu încântată. Doamnele, la rândul lor, le încunjurară ca o strălucire și fragedă ghirlandă nobilă, exolând cele mai plăcute miro-suri: trandafirul, iasomia, viorele. Cicikof deși injectat și el cu odicolon, sorbi cu toată delicatețea mirosului său aleasa emanațiune a unora și a altora.

(Va urma.)

din „Infernul” lui Dante: „Lăsați ori ce speranță, voi care ați intrat aici”.

Mijlocul salei era ocupat de o masă mare acoperită cu postav negru. Iar alături pe o mănă deasemenia îndoliată se afla o urnă conținând buletinele de vot necesare în diferite ocazii membrilor clubului cari și-au ales denumirea colectivă de amicii morții. Perdelele imense erau închise cu îngrijire. Lumânările de pe masă aruncau reflexe lugubre asupra portretelor lui Schopenhauer, Hartman și asupra acelor ale scriitorilor ruși Arzybacher și Salphub, atârnată de perete. Prin împrejurul mesei se află adunați militari în uniforme strălucitoare, civili de toate vârstele în haine de ceremonie și numeroase fete tinere și gingașe a căror tinerețe contrastează ciudat cu mohoreala sălei de sedinți. Trei lovituri date cu un ciocan în negru anunță începutul sedinței.

Un membru al biroului anunță că o tânără membră a clubului a încercat să se sinucidă fără a isbuti însă să-și aducă planul la îndeplinire. Se votează imediat o adresă prin care se exprimă părerea de rău sinucigașei pentru tentativa sa neisbită, urându-i-se totodată deplină isbândă, și o moarte grabnică la viitoarea încercare. Un nou solicitant anunță însă spre satisfacțiunea generală că cu totul contrar celei anunțate rana tinerei fete este gravă și că sunt puține speranțe de scăpare. Se dă în urmă cetire unui amănunțit raport redijat de un grup de membrii prin care se protestează cu violență, contra nepăsării comitetului central care întârzie cu elaborarea regulamentului cuprinzând nouile mijloace de sinucidere.

În cele din urmă se anunță, că în curând va avea loc cu o deosebită solemnitate sinuciderea colectivă prin otrăvire în timpul unui banquet al unui important număr de membri, aceasta în vederea ridicării prestigiului funebru de care are nevoie clubul. Știrea este primită cu însuflețire. După ce se face puțină muzică, executându-se de diferiți interpreți mai multe măsuri funebre, sedința se ridică. Membrii se despart în tăcere, după ce se îmbrățișează cu căldură între ei.

Culturale și sociale

Comitetul filial al „Fondului de teatru român” din Alba-Iulia aranjază cu concursul unui cor compus din elevi ai seminarului „Andreian” din Sibiu, un concert duminică, în 6/19 maiu 1912, în Reduta orașenească din loc, cu următorul program: C. Porumbescu: Marșul cântăreților. F. Schubert: Noaptea. T. Popovici: Imn la centenarul seminarului „Andreian”. T. Popovici: Doina (cu solo de bariton). I. Vidu: Vino lele. I. Vorobchewici: Baladă. G. Dima: Hai în horă. K. Zöllner: La joc. G. Dima: Vivandiera. L. Gastinel: Cântecul serii (cu solo de tenor). T. Popovici: Dorul înstrăinatului.

Convocare. Despărțământul protopopesc Arad al reuniunii învățătorilor români dela școalele populare confesionale gr.-or. din protopopisatele aradane I—VII, își va ține a II-a conferință mercuri în 2/15 maiu a. c. în școala centrală din Arad, la care sunt poftiți toți membrii precum și sprijinitorii învățământului.

Program: Dimineața la orele 8¹/₂, chemarea duhului sfânt. Ascultarea prelegerei ordinare ținute de învățătorul Iosif Moldovan. Deschiderea conferinței. Apelul nominal. „Termometrul” prelegere practică de învăț. Uroș Pinte. Disertațiuni. Raportul comisiilor exmise în conferința trecută. Raportul biroului. Discuțiuni asupra chestiunilor școlare. Incasarea taxelor. Propuneri și interpelări. Restaurarea biroului. Fixarea locului pentru conferința viitoare și sortarea prelegătorilor oficioși. Închiderea conferinței. Arad, 18 april (1 maiu) 1912.

Ioan Vancu m. p., președinte, Georgiu Popoviciu m. p., notar.

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoare precum este cunoscut obștei românești, a înființat, cu ani de zile înainte, un atelier de țesături și cusături românești cu sediul în Orăștie.

Întru sprijinirea acestei instituții culturale avizăm pe cei interesați că **atelierul reuniunii împrumută costume naționale și vestimente de călători.** — D. Ardelean, secretarul reuniunii.

Mulțămită publică. Ni-se scrie: Cu ocaziunea petrecerii aranjată de reuniunea „Doina” din Lipova a 2-a zi de Paști au binevoit a suprasolvi precum și a trimite oferte următorii domni, ceace rog a da loc în foaia „Românul” și a publica mulțămită publică, pentru obolul pus pe altarul culturii noastre naționale: Ilustritatea Sa dl Antoniu Moesonyi 20 cor. P. o. domni: Voicu Hamsea 3 cor., Lippai dalkör 5 cor., Petru Ionag, Huszárék Agoston, Papp Jozsef, Mișa Vasiescu, Alexandru Hodăgiu, Ioan Popa, Fabrițiu Manuilă, Földvári Sándor câte 2 cor., Mitru Roșiu cor. 140, George Hulber, Miloș Bellits, Mită Ioanovici, Aurel Gancea, Terențiu Giorogar, Stefan Vasiescu, George Ranta, Tansie Crișan, Nicolae Popa, George Burdic, Iosif Nedeleu, Ioan Ţacra, Alexandru Tanișa câte 1 cor., Nica Boșorogan, G. Papp, G. Ioszt câte 40 fl. Primească toți binevoitorii și sprijinitorii noștri pe această cale sincerile noastre mulțămiri. Pentru comitet: Cornel Hodăgiu, casar.

Ultime știri

Ministrul președinte la d. Justh.

Budapesta, 10 maiu.

Ministrul președinte, d. Ladislau Lukács a muncit azi ziua întreagă cu secretarul general Némethy și cu directorul biroului statistic Varga la pregătirea proiectului despre reforma electorală. Se crede, că încă în cursul zilei de mâine proiectul va fi elaborat pe deplin. Aceasta, apare și din împrejurarea că d. Lukács l-a avizat azi pe d. Justh că mâine îl va vizita și că va fi în situație să-i comunice în textul lor definitiv zece din punctele cardinale ale proiectului.

Din izvor oficios se anunță, că informațiile ziarelor cu privire la proiectul reformei electorale sunt în partea cea mai mare lipsite de teme și că abia peste câteva zile se va putea vedea cari sunt concesiile oferite de d. Lukács obstrucției.

Un alt moment politic e plecarea ministrului de honvezi Hazai la Viena pentru pregătirea proiectului de recruți. Incolo în lumea politică stăpânește o generală apatie.

Bibliografie

„Cosinzeana” anul II. Nr. 18 cu următorul cuprins: Al. Ciura, Muzica Morții. M. Săulescu, Umbra, poezie. Ion Agârbiceanu, Căsnicia lui Ludovic Petrescu, nrv. Vasile Stoica, „Cobzarul”, dare de seamă. T. Mureșan, Noaptea cu pătrar de lună, poezie. A. Fogazzaro—D. Tomescu, Misterul poetului, roman. Radu S. Dragnea, A II ediție a romanului „Instrăinătății”. Scrisori dela redacție. Ghicitori. Ilustrații: Port național: Costum de pădureancă; Iana, Nedelea, Viorica și Pradea, în opera „Cobzarul”.

A apărut nr. 8, anul VII. din revista *Romuri* cu următorul sumar: D. Tomescu, Organizarea străduțimii; Eugenia Ionescu, Ce lungă-i calea (poezie); H. Sthal, O înmormântare; Natalia Vasiliu, Metaforosă (poezie); G. Rotică, Au fost frumoasele greșele (poezie); Mihail Procopie, Toamnă târzie; I. M. Marinescu, Privighetoarea și Trandafirul; Ion San-Giorgiu, Neapăsarea (poezie). Cronică: Reviste, Ziare etc. Lerui-Ler, Cronică rimată: Lui Romeo. Abonamentul în țară 8 lei, în străinătate 10 lei 50 bani.

A apărut nr. 8 din „Cultura Creștină” revista profesorilor de teologie din Blaj, cu următorul sumar:

Zenove Păcligan — Locuit-au Românii în Ardeal pe timpul verii Ungurilor? — Dr. Victor Macaveiu — Critica biblică modernă și învierea lui Isus Hristos (II). — Dr. Alexandru Nicolescu — Cavântul Domnului. — Dr. Stang — Nicolae Popa: Teorii false în viața modernă (II. art. final). — Cronică: Societatea Petru Maior („Cultura Creștină”); Conzistor plenar în Lugoj (sr.); Misiuni sacre populare (sr.); Semne bune (ar); Impăratul Wilhelm II și teologul protestant liber-cugetător (m.) — Cărți și reviste: Biblioteca populară a Asociațiunii (sr); „Luceafărul” (ar); „Solia Satelor” (ar). Cărți intrate la redacție. — Telefon.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

POȘTA REDACȚIEI

D-lui Preștul unit Grațian. Autorul articolului, cu care voiți să discutați, este în realitate așa cum s'a subscris. Cât despre cele de care vă ocupați d-voastră, trebuie să le considerați ca un exces de zel foarte explicabil în împrejurările de față. Când o mare primărie bate la ușă, ce este mai natural decât alarma rândurilor și decât teama că poate nu se lucrează destul de energic? Nici noi și — credem, — nici colaboratorul nostru nu s'a îndoit de marele merite ale acelor, pe care-i apărați. Luând act, de veștile optimiste ce ni-le dați, credem însă că nu este oportun să publicăm acum în preajma marelui eveniment național dela Alba-Iulia, lucruri cari ar putea contribui la disonanțe între suflete. Uniți să fim în cuget și simțiri. Credem, că aceasta este și părerea d-voastre.

D-lui Veritas. Am luat la cunoștință declarația d-voastră. Pîndcă esențialul este să folosim cauzei care, vedem că o aveți la inimă și d-voastră, am luat măsuri spre a ne informa deaproape cum stau lucrurile. Și dacă, stînd așa, nu vom putea ajunge la rezultatul cuvenit, vom publica articolul și vom face tot ce se cuvine în această chestiune. Nu vom să dăm fără folos cauză la polemici personale.

Cupidon. De rândul acesta ne-ai trimis niște modele de versuri cari ne fac să bănuim că te ademenesc zările turburi ale simbolismului și anexeale lui.

Autorului „Icoanei prevestite”. Nici asta nu merge. Prea greoi. Mai citește.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Gh. Crețariu, Sebeșul săsesc. Am primit 14 cor. abonament până la 1 octombrie 1912.

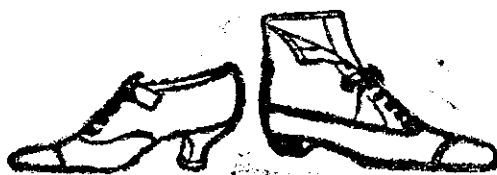
Alexandru Iarca, Reșinari. Am primit 7 cor. în abonament pe 1912.

Doamna Miți Iarca, Cernatfatău. Am primit 7 cor. abonament până la 1 august 1912.

Redactor responsabil: Atanaslu Hăimăgian.

— Cine voiește — să cumpere încălțăminte fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA
Sătmar — Szatmár,
- - Dsák-tér - -
In casa lui Keresztes András,

care ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și ciobote pregătite în țară din piele tină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință să pregătesc tot felul de ghete și ciobote după măsură.

CORECTE (PROPISIE)
 Cadre cu motive de țesături
 potrivite pentru dezvoltarea gustului
 al școlărilor și întru toate produse a
 modelele străine obișnuite până acum.
 pot căpăta 100 cu cor. 1'60 + porto la
 topografia „DOINA” în Beluș.

Un candidat de avocat
 prezintă aplicare momentană în cancela-
 ria advocațională a subșerisului: **Dr. Aurel**
Bozda, avocat Buteni (Körösbökény).

ANUNȚ.

Aduce la cunoștința on. public româneș,
 că mi-am mutat

cancelaria advocațională
 în Veres Pálné-u. 26. Cu deosebită stimă:
Dr. Liviu Lița,
 avocat în Budapesta.

Gustați
SLEPING-car
 în fabrica „Bragadiru”.

H. DURATZO
 fost șef. atelierului fotografic Mandy
Atelier fotografic
 București, strada Gr. C.
 Cantacuzino (România).

Pești sărați

Taranca, foarte frumoși . . . 1 klgr. 60 fil.
 Pești mărunți . . . . . 1 " 56 "
 Deverica, mare . . . . . 1 " 72 "
 Șarani . . . . . 1 " 72 "

Recomandă proprietarilor de vii și co-
 merciașilor

Piatră vânăta, prima calitate.
 Raffin, frumoasă albă.

Legătore de gumă pentru olteu.
 Brevetată, calitate foarte bună, mare de-
 pozit. cu prețuri foarte ieftine. Expediez
 oriunde cu trenul.

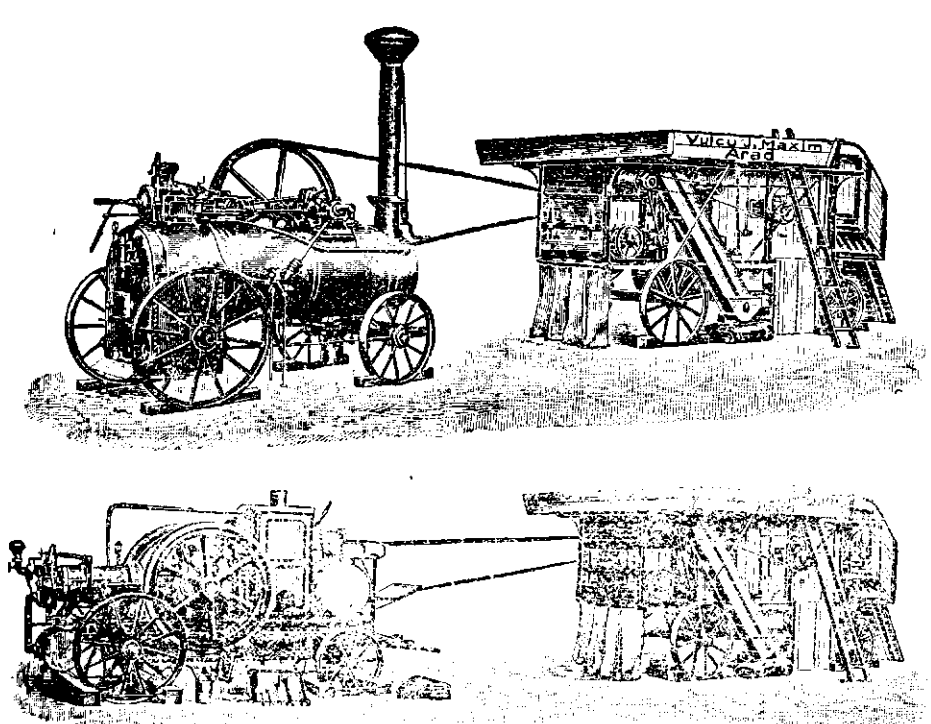
PETROVITS și PANTITS
 Vârșet—Versecz.

KUGEL KÁROLY
 FOTOGRAF
 TIMIȘOARA-CETATE (TEMESV-
 BELV). str. Jenőfőherceg nr. 14.
 Pregătește fotografiile cele mai
 moderne, măriri de fotografii
 familiare, grupuri și tablouri
 după orice fotografie veche, cu
 prețurile cele mai ieftine. Execut
 cărți postale cu fotografii, foto-
 grafii pe porțelan pentru pietrii
 monumentale, după orice foto-
 grafii. Comandele din provincie
 se execută prompt și conștiințos.

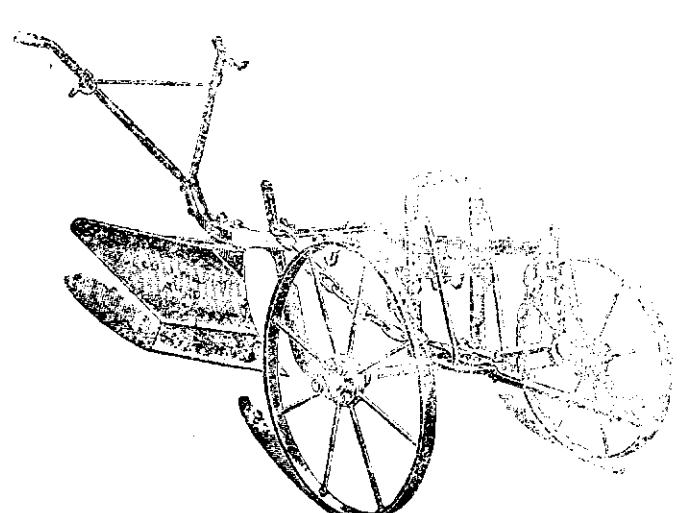
GHEORGHE GIOROGARIU
 MĂESTRU TÂMLAR.
 LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
 (Casa proprie).
 Își recomandă atelierul bine
 asortat cu materiale uscate.
 Întreprinde și execuță tot felul
 de lucrări aparținător acestei
 branșe, aranjamente interio
 și lucru pentru edificii ori
 unde, și în ori ce stil, cu
 : : : prețuri moderate. : : :

Sztanity György
 antreprenor pentru zidiri și pardositor
 Arad, piața Kelemen nr. 6.
 Primește și pregătește totfelul de lu-
 crări de pardosire, construcția dru-
 murilor, canalizări și orice muncă
 în branșa aceasta oriunde, cu prețurile
 cele mai ieftine și pe lângă condițiu-
 nile cele mai convenabile. : : :
 Prospecte gratis!

MAXIM I. VULCU fabricant de
 : mașini :
ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să
 umble singure, o efectueșe în prețuri
 moderate, după si-temele cele mai prac-
 tice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu
 transmission.

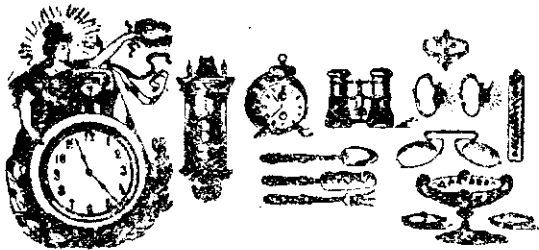

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nuireț, de
 secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez
 totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente
 mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la
 firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábrián László, (lângă gara mare). : : :
 Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciasornicar

în Orăștie Szászváros.
 Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede, precis și ieftin. Serviciu conștiințios.

Sunt recunoscute de calitatea cea mai bună

GHETELE

pentru domni, doamne și copii, pregătite în atelierul propriu al „Asociației călțunarii aradani”, și se pot procura :: cu prețurile cele mai moderate. ::

Director: IUSTIN OLARIU.

ARAD, Szabadság-tér nr. 14.
 (Filiale în PISKI și CERMEIU).

BIROU COMERCIAL PENTRU IMOBILE :: ȘI PENTRU CREDIT FONCIAR ::

Rezolvă în mod foarte culant cumpărarea și vânzarea de pământuri, vil, păduri și case. Mijlocește împrumuturi noi și convertează grabnic și favorabil datorii vechi, atât în loc, cât și în provincie. Sunt prenotate actualmente mai multe case mai mici și mai mari din loc, precum și mai multe proprietăți. În caz de binevoitoare autorizare până la rezolvire nu se compută nici o cheltuială.

LUSTBÁDER ADOLF

birou de mijlocire conces. prin lege.
 ARAD, piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 12.

Schimbare de prăvălie de pălării.

Aduc la cunoștința on. mei mușterii și on. doamne, că vechea și cunoscuta mea

prăvălie de pălării de modă

începând cu ziua de 8 Mai n. am mutat-o în ARAD, strada Weitzer János nr. 5.

Rugând și pe mai departe binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu stimă:

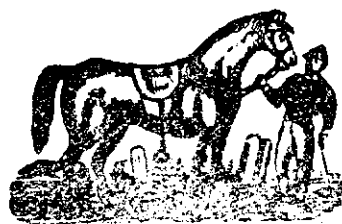
LICHTIG IRMA, urm.

Vad Gabor

curelar și șelar

ORADEA-MARE

(Nagyvárad), str. Körös n. 38.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că sub firma de mai sus am deschis un atelier modern pentru

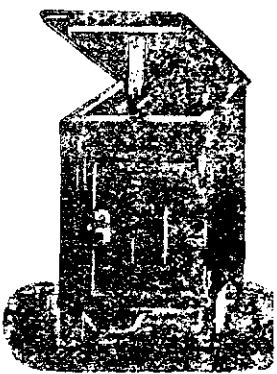
curele și șele

În magazin tofelul de echipamente pentru trăsuri, pentru călării și pentru vehicule. Mărfurile sunt fabricate din cel mai excelent material și se vând cu prețurile cele mai ieftine. — Primesc orice lucrări în branșa aceasta. Reparări se fac cu prețuri moderate.

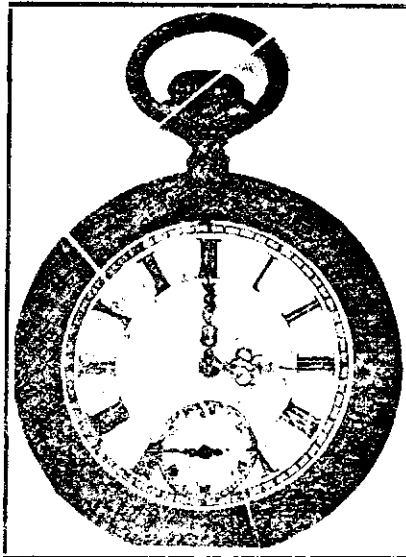
Dulapuri de gheață sistem
IGNÁCZ HENNEFELD, brevetați
 Budapesta VI, strada Gróf Zichy Jenő nr. 5.
 (Lângă Váci-kört).

Înăuntru sunt trase cu plăci artistice de piatră care nu se ruginesc, nu se oxidează și nu se murdăresc, astfel că chiar și din singurul motiv al curățeniei sunt cele mai recomandabile. Toate dulapurile de până acum sunt învelite în tînchea de ține, care se ruginește, se oxidează și murdărește, fiind trebuită de o continuă reparație. La cele sistem Hennefeld este exchisă reparația. Nu au cep pentru scurgerea apei, ci în josul dulapului un mic rezervor, unde se strânge apa. Partea unde se pune gheața se poate scoate ușor. Gheața în dulap este la loc uscat prin ceea ce se ajunge la economie de 60% de material.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

Notez, că numai scia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (ad. scriu că au citit anunțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Cele mai bune **oroloage**
 Cele mai solide și **juvaericeale**
 cele mai moderne
 atât pe **bani gata**, cât și în **rate** pe lângă **chezăște de 10 ani** cu prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

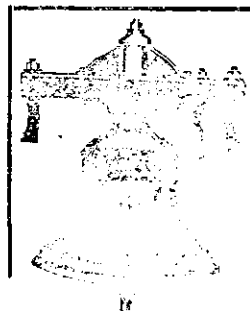
Brauswetter János

orelogier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Frideric Hönig turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor :
 Arad, str. Rákoczi nr. 11—28. Fondat la 1849.

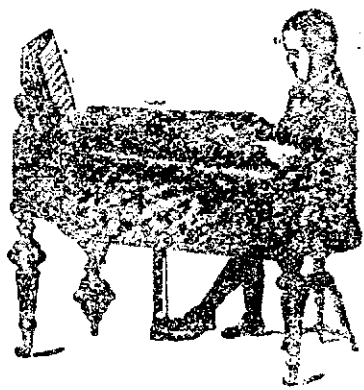
.. Premiata la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ..

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă cos. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30 percento la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de cecap chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se elatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

ȚIMBALE!

Țimbele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai de la mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc

fabricant de cimbale.

Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurile, la cerere, se trimit gratis. Corespondența intrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbească.

Pregătește: butoaie, vane

în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu dret convenabil

MARE DEP. TI

FURNISORUL CURȚII R. ALE ROMÂNE

WESZELY BELA

PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,

→ LIPOVA. ←

Proprietarii

de mașini de treerat

cruță bani, timp și lucru

cu folosirea coșului

brevetat „STERN“

O comisie de specialitate a constatat, că o cantitate de paie de 500 de bugle treerate cu coșurile de până cum, a dat încă 680 kgr. de grâu la a doua îmblătire cu coșul »STERN«.

Cere prospect franco și gratuit dela

Bárdos és Brachfeld,

Budapest, VI., Gyár-utca 5.

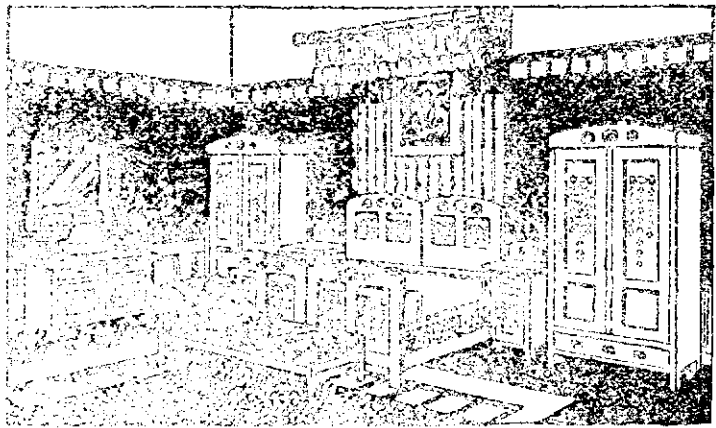
STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VÂRȘET, strada Kudritzner n-rul 44—46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (VERSECZ).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

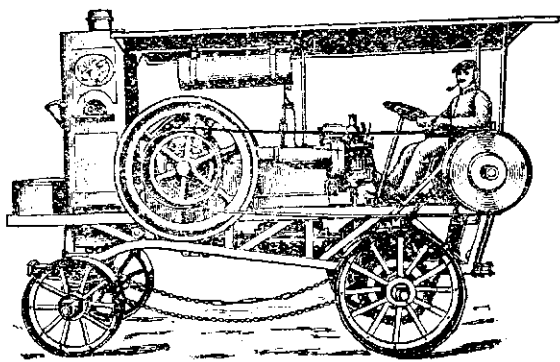

Gleichmann I.

atelier aranjat cu putere electrică

pentru repararea motoarelor și a mașinilor

DEVA, strada Aradului n-rul 7.

Primește spre reparare grabnică și conștiințioasă motoare, mașini cu aburi, mașini de îmblătīt, precum și totfelul de mașini economice, instalațiuni de pompe pentru vin, bere și fântani, precum și aranjarea din nou a conductului de apă. Execută totfelul de lucrări de arhitectură, precum: uși de efier, ferestri de fier, balcoane, gratii, porți, trepte de fier și fiore pentru legatul perșilor. Primește spre reparare specială gramfoane, mașini de scris, biciclete și cumpen. Cu oferte de prețuri servese la cerere.

Carl Piffel,

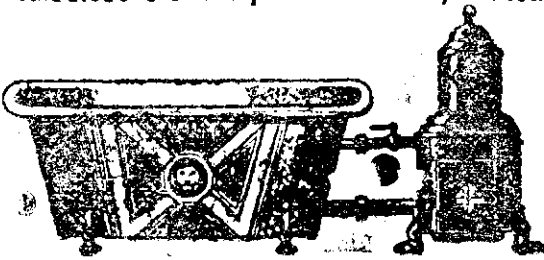
prima fabrică de
obiecte de metal

Premiat de mai multe ori.

Telefon 184.

Temesvár-Ersébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Missits-utca sarkán Krauszer-féle házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scădat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scădat, încălzitoare și vane de scădat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, uclioare și căni. — Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tăbliță cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și ciosete engleze cu neîntrecutul aparat »Temes«.

Acoperiri de case și turnuri, globul și cruci.

Catalog de prețuri la dorință gratuit.

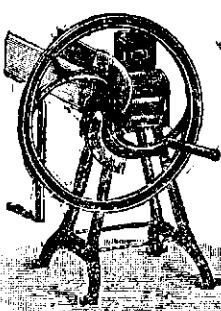
Ucenicii se primesc cu condițiuni foarte bune.

Hegyi János,

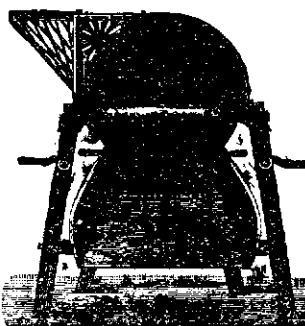
măestru lăcătuș de lucruri pentru zidiri și de artă.

Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

(Casa proprie) Aiud—Nagyenyed, Strada Tövist-ut.

Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică și pentru zidiri, precum și lucrarea și repararea be mașini agricole și industriale. La acele mașini cari nu se pot executa în atelierul meu, am luat reprezentanța și depozitul, mai multor fabrici, despre a căror fabricații m'am convins în decursul anilor, că sunt neexceptionabile. Rog să se adreseze în ori-ce afacere referitoare la bransa aceasta, — la mine, servind ori și cui cu lămuriri. Țin în depozit și mașini de cusut, cele mai bune fabricații, precum și cumpene, cântare, decimale. — Prețuri ieftine. — Catalog gratuit. Se dau cu garanție și condițiuni de plătit și în rate.

Karton Aladár

„Alba” fabrică de ghips Orăștie-Szászváros.

Oferă ghips fabricație proprie, fabricat după sistem englez brevetat, de-o soliditate mare deci un ghips

special de stucatură pentru sculptură
modele și alabastru

care poate suferi mare mixtură, — expediat prompt și eventual pentru expediere mai târzie, cu prețurile cele mai moderate.

Faceți o încercare, deoarece

cine lucrează cu ghips „Alba” face economie în bani!

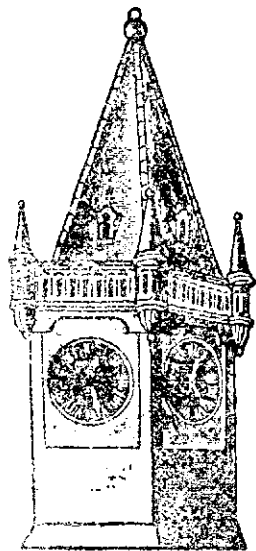
Fabrica nouă de OROLOAGE DE TURN

Sarkadi Zoltán & Comp.

fabricanți de orloage pentru turnuri în Nagyvárad, Damjanics-u. 30.

(Casa proprie)

Recomandă introducerea admirabilelor orloage de aramă, cari trebuiesc trase tot la 8 zile odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și căsărmi. Se pregătesc orloage pentru prețuri convenabile, garanție mai mulți ani. Repararea orloagelor de turn se execută cu minuțiozitate.

Lepter János, fabrică de piese de fier și articole de lăcătușerie.

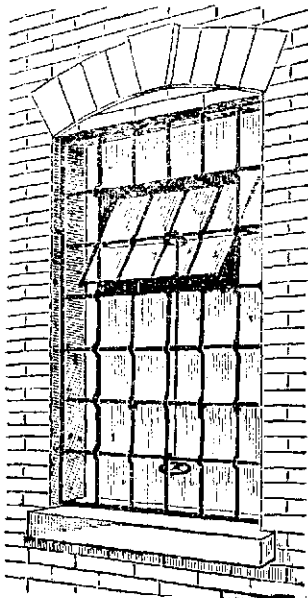
Budapest, X. Asztalos Sándor-ut 16. sz. Înființată la 1885. Adresa telegrafică: LEPTER, Budapest, Pékerdő. Telefon 55-22.

FERESTRE prinse în rame de fier, cele mai perfecte și mai ieftine în timpul prezent!

Noutate!

FERESTRELE KÖPLINGER BREVETATE.

INTRODUSE IN 14 STATE CIVILIZATE!

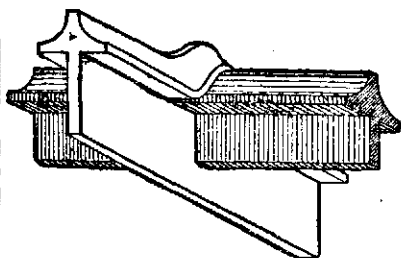
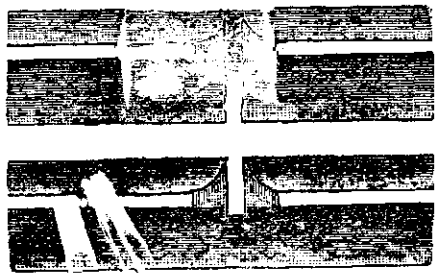

Noutate!

FERESTRELE KÖPLINGER

sunt practice pentru:

magazii,
hambare,
fabrici,
grajduri,
verenzi și
case de sticlă.

Sistem Köplinger.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aseasta, cum sunt dureri de dinți, sgârșiri, arsuri, apăsare în stomac, iritație de vomare, greață, răgâieli, etc.

folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
 80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

Români! Replantați viile, cu altoi de la firmă română!

„MUGURUL”

INSOȚIRE ECONOMICĂ ELISABETOPOLÉ
 ERZSÉBETVÁROS — (Kisköküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină.

Ochii de altoi, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„MUGURUL”
 ELISABETOPOLÉ — ERZSÉBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoi!

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vrea binele.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi,
sau totfelul de reparări prompt și
cu prețuri ieftine. Expediez ieftin
rolete mecanice de pânză și trestie
- - pentru ferestri - -

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15—16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

nr. telefonului 604.

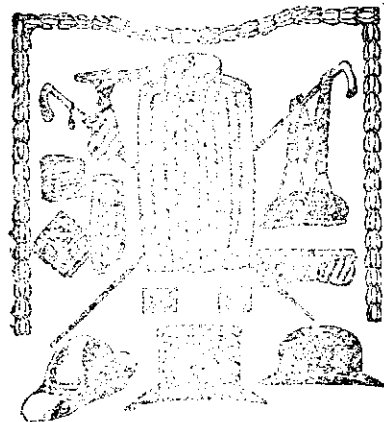
Anunț.

S'a deschis marea prăvălie de
modă pentru bărbați și copii

CINTEA și HAU

LUGOJ (Palatul reformat).

Avem onoare a atrage
atențiunea on. public asupra
prăvăliei noastre nouă și cu
totul modernă, înzestrată cu
marfa cea mai solidă și fină
din patrie și străinătate, și
astfel aranjată, încât suntem
în plăcuta poziție de a sa-
tisface toate cerințele onor.
public. În special suntem în
plăcuta poziție a recomanda
on. public specialitățile de **albituri** pentru bărbați, și de
ghete pentru bărbați, dame și copii. Rugându-ne de bine-
voitorul sprijin suntem

Cu stimă:
Cintea și Hau

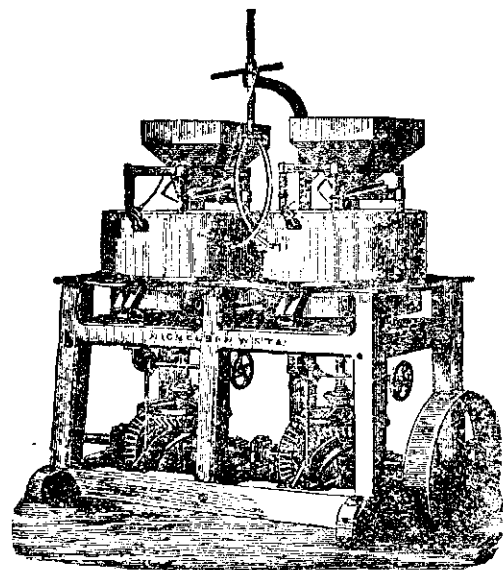
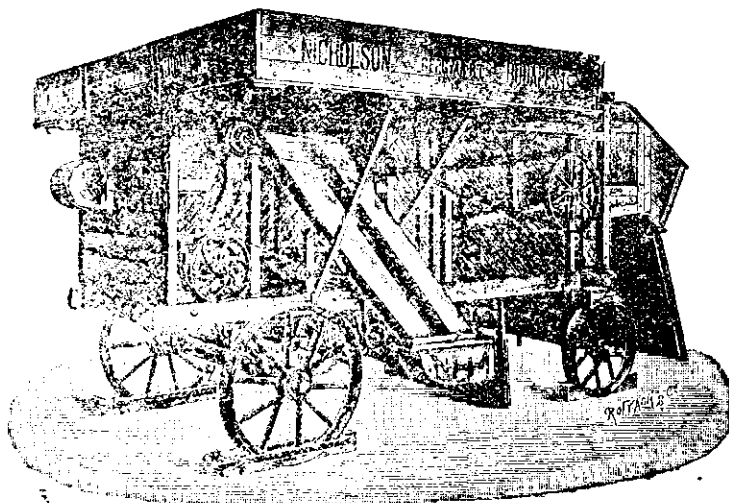
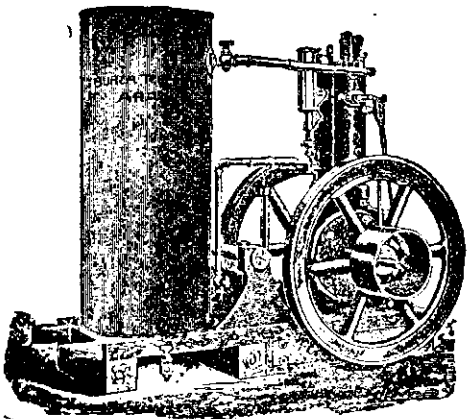
Nr. telefonului 604.

FRATII BURZA

Cea mai mare firmă ro-
mânească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.
(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole**
aranjăm **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot
felul de **motoare** cu benzină cu oleiu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și
pe lângă plătire în rate.

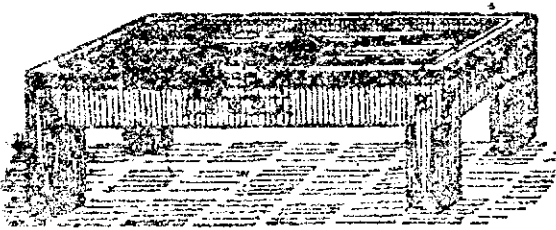

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuos, even-
tual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața
locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.
„Catalog trimitem gratuit“.

— Premiata la expoziție cu medalia de aur.

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardelenă de biliarde și timpțării în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și tirg de schimb.

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare,
articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare
la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca
și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier,
cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu
prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

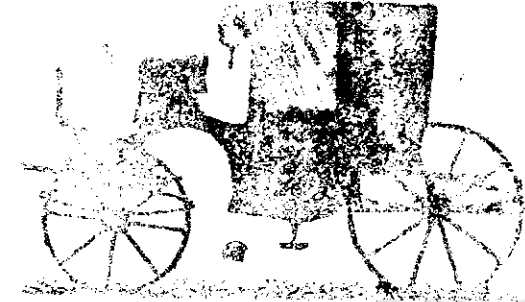
Heinrich Rastel

fabricant de trăsuri,

Sibiu, Strada Rosenanger 18.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că țin
în depozit cele mai moderne TRĂSURI, precum și tot-
lelul de CĂRUȚE.

Primesc ori-ce lucrare
de reparare și
transformare,
văpsire și
pregătire de șele în
preț foarte ieftin.

Johann Spiler fabricant de
cupatoare de lut.

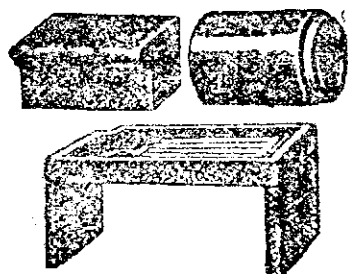
Sibiu—Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cupatoare

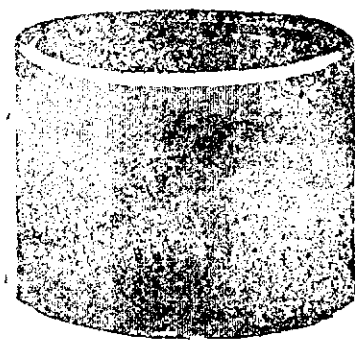
descărcare și zidirea vetrelor de fier cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințos.

Comandele se execută imediat.

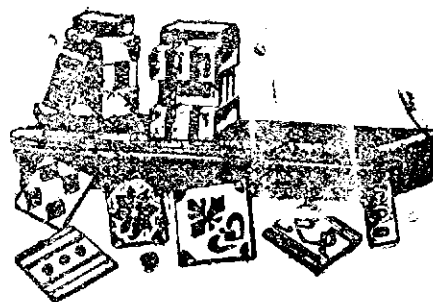
Edificare ieftină!

Intrece ori-care edificare din alt material.
Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face
prin prepararea în mod propriu al betonului
ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de
terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu,
figle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curentetrimit gratuit.

IOSIF SIMICS,

intreprindere de edificare cu beton, fabricant de
obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. LUGOȘ, Strada Buziaș 37.